

FRAMTIDSPLAN FÖR GÖTENE KOMMUN

Översiktsplan 2005

Del 2

- mål
- allmänna intressen
- fördjupade studier
- bakgrund

Omslagsbilden

Flygfoto över Sjökvärns småbåtshamn och Nordskog, där ett nytt bostadsområde skall ligga.

Götene kommun 2004-2005

Foto: Krister Karlsson, Lars Inge Knutsson,
Christine Larsson, Thomas Samuelsson
Bergslagsbild AB
Götene kommuns bildarkiv

Kartor: Lars Inge Knutsson

Förord	• Ökad rörlighet .....
Vision och strategier	• Ett synligt Götene .....
• Bo i Götene - lev i världen!	Hållbar utveckling och samverkan
Viljeinriktning - förslag och idéer	• Hållbar utveckling - ett FN-direktiv .....
Attraktiva livsmiljöer	• Samverkan .....
• <i>Boende</i>	Lokala styrdokument
• <i>Meningsfull fritid</i>	• Agenda 21 .....
• <i>Omsorg och utbildning</i>	• Götene - en fossilbränslefri kommun .....
• <i>God folkhälsa</i>	• Folkhälsomål .....
• <i>Energiförsörjning</i>	• Kommunens internationella arbete .....
Dynamiskt näringsliv	• Policy för jämställdhet .....
Ökad rörlighet	• Barnkonventionen .....
• <i>Väg- och järnvägstrafik</i>	• Barn- och ungdomspolitiskt handlingsprogram .....
• <i>Telekommunikationer</i>	• Policy för delaktighet och jämlikhet .....
• <i>Internationella kontakter</i>	Sammanfattning.....
Ett synligt Götene	Karta
Konsekvenser	• Framtida mark- och vattenanvändning.....
• Konsekvenser och hållbarhet	
• Attraktiva livsmiljöer	
• Dynamiskt näringsliv	

Del 1

Mål	• Hällekis tätort 32
• Nationella miljömål 4	• Område kring nya E20 34
• Regionala miljömål 5	• Område vid Kinnevikens 36
Allmänna intressen	• Utredning om biosfärområde 38
• Riksintressen 6	Tillämpning
• Regionala och lokala intressen 15	• Riktlinjer och rekommendationer för planering, byggande och andra miljöpåverkande åtgärder 39
• Miljö- och riskfaktorer 18	Bakgrund
• Mellankommunala frågor 21	• Fakta om översiktsplanering 40
• Totalförsvaret 22	• Götene kommun förr och nu 41
• Infrastruktur 23	Sammanfattning.....42
Fördjupade studier	Karta över allmänna intressen 43
• Götene tätort 26	
• Lundsbrunns tätort 28	
• Källby tätort 30	

Del 2

Del 1 och del 2 bildar tillsammans kommunens översiktsplan

Nationella miljömål

Riksdagen har beslutat om femton miljökvalitetsmål, som är avsedda att uppnås inom en generation, det vill säga till omkring år 2020-2025.

1. **Frisk luft:** Luften skall vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.
2. **Grundvatten av god kvalitet:** Grundvattnet skall ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i ytvattnet.
3. **Levande sjöar och vattendrag:** Sjöar och vattendrag skall vara ekologiskt hållbara och variationsrika livsmiljöer.
4. **Myllrande våtmarker:** Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet skall bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.
5. **Hav i balans samt levande kust och skärgård:** Västerhavet och Östersjön skall ha en långsiktigt hållbar produktion, samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras.
Anm: Detta mål kan även beröra Götene kommun med avseende på Väneren, som ju betecknas som ett innanhav.
6. **Ingen övergödning:** Halterna av gödande ämnen i mark och vatten skall inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

7. **Bara naturlig försurning:** Mark och vatten skall inte försuras genom nedfall av föroreningar eller av markanvändning.
8. **Levande skogar:** Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion skall skyddas, samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras och kulturmiljövärden och sociala värden värnas.
9. **Ett rikt odlingslandskap:** Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion skall skyddas, samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.
10. **Storslagen fjällmiljö:** Fjällen skall ha en hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden.
Anm: Detta mål berör inte Götene kommun.
11. **God bebyggd miljö:** Städer, tätorter och annan bebyggd miljö skall utgöra en god och hälsosam livsmiljö och fungera för alla och bidra till en förbättring av den regionala och globala miljön.
12. **Giftfri miljö:** Miljön skall långsiktigt vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.
13. **Säker strålmiljö:** Människors hälsa och den biologiska mångfalden skall skyddas mot skadliga effekter av strålning i den yttre miljön.
14. **Skyddande ozonskikt:** Ozonskiktet utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.
15. **Begränsad klimatpåverkan:** Halten av växthusgaser i atmosfären skall i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig.

Nationella miljömål

Miljökvalitetsnormer

Med utgångspunkt från miljömålen får regeringen föreskriva om miljökvalitetsnormer, som kan utfärdas för hela landet eller för avgränsade geografiska områden. Normerna skall reglera den miljökvalitet som skall finnas, t.ex. i form av högsta eller lägsta förekomst av ett visst ämne.

Hittills har följande miljökvalitetsnormer utfärdats:

- **Normer för utomhusluft, avseende halten av kvävedioxid och svaveldioxid i tätorter.**
- **Ett värde för kvävedioxid för skydd av vegetation samt ett värde för svaveldioxid för skydd av ekosystem, båda utanför tätorter.**
- **Ett värde för blyhalten i utomhusluft i hela landet.**

Kommunerna är skyldiga att säkerställa att normerna uppfylls vid prövning av tillstånds- och anmälningsärenden m.m. Det innebär också att planläggning skall ske på ett sådant sätt att möjligheterna att uppfylla normerna inte försvåras.

Kommunen bedömer inte att de åtgärder som föreslås i denna plan medför att miljökvalitetsnormerna överskrids.

Regionala miljömål

Länsstyrelsen har haft regeringens uppdrag att anpassa riksdagens miljömål till förhållandena i Västra Götaland. Uppdraget har utförts i samverkan med kommunerna, Västra Götalandsregionen och näringslivet.

De regionala miljömålen antogs 2003 av länsstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen. De regionala målen är mera konkreta än de nationella och tar i regel sikte på att vara uppnådda år 2010.

Västra Götalandsregionen har i sin strategi för miljöarbetet lyft fram angelägna åtgärder inom insatsområdena trafik, vatten, energi och livsmedelsproduktion.

Götene kommun har för avsikt att anpassa de nationella och regionala miljömålen till lokala förhållanden och infoga dem i sitt fortlöpande miljöarbete.

Utsikt över Vänern vid Trolmens hamn

Riksintressen

I miljöbalken finns särskilda bestämmelser om bevarande och hushållning med för landet värdefulla resurser, som kan omfatta både geografiska områden och viktiga verksamheter. Statsmakterna har pekat ut dessa s.k. riksintressen och har en fortlöpande dialog med kommunerna om vilka åtgärder som behövs för att skydda de utpekade områdena från att skadas.

I översiktsplanen skall redovisas vilka riksintressen som finns och hur kommunen anser att de skall vårdas och skyddas.

Rådande riksintressen

Naturvård

Kinneulle
Varaskogen
Baggesten
Hälledal
Östra och västra Fågelöarna
Holmestad
Per-Olofsgården
Klyftamon
Olof-Svensgården
Sunträlje-Recklan
Lundsbrunn-Mariedal
Trädgårdstorp-skärret

Kulturmiljövård

Kinneulle
Forshem
Ova-Mariedal
Ledsjö-Vättlösa

Friluftsliv

Kinneulle

Turism och friluftsliv

Vänern med strandområden

Yrkesfiske

Vänern

Kommunikationer

Europaväg 20
Riksväg 44

Kinneulle sätter sin tydliga prägel på landskapsbilden

Riksintressen

Naturvård

Inom Götene kommun har *Kinneulle, Holmestadsområdet samt Lundsbrunn-Mariedal* tidigare utpekats som riksintressen. Den sammanlagda arealen som berörs uppgår till omkring 9000 hektar.

Natura 2000

Sveriges anslutning till EU innebär att direktiven om bevarande av vissa fågelarter samt livsmiljöer för vilda växter och djur skall tillämpas genom ett nätverk av skyddade områden. Nätverket kallas *Natura 2000*. Naturvårdsverket har tillsammans med länsstyrelsen och kommunen valt ut ett antal områden som anses behöva ett utökad skydd för att de långsiktigt kan bevaras.

Enligt 7 kap. miljöbalken skall även Natura 2000-områdena betraktas som riksintressen.

Kinneulle (även Natura 2000-område)

Kinneulle är det mest kända av de västgötska platåbergen, med en terrassformad profil som syns vida omkring. Berget ligger vid Väneren och är i övrigt omgivet av ett flackt jordbrukslandskap. Berget är 265 meter högt över Väneren och når 306 meter över havet.

Det är skillnader i hårdheten hos bergets lagrade bergarter, som har gett upphov till den speciella terrassformen. Överst ligger en kalott av den hårda vulkaniska bergarten diabas (även kallad trapp), som har skyddat berget från att vittra ned.

Den specifika berggrunden har gett Kinneulle en mångskiftande natur med många olika naturtyper där jordbruksmark, ångar och naturbetesmark omväxlar med lövlundar och blandskogar.

Nuvarande skydd: Naturvårdsområde med särskilda föreskrifter angående uppförande av master och torn, fyllning och schaktning, omföring av lövskog och betesmark till åker, framdragande av vägar och luftledning, skogsodling på jordbruksmark, omföring av lövskog till barrskog, täktverksamhet, placering och utformning av bebyggelse m.m.

Naturreservat för Österplana hed och vall, som är ett s.k. alvarområde på kalkstenslagret. Det tunna jordtäcket och det mångåriga betet har skapat speciella betingelser för den växtlighet som finns här. Denna naturtyp, alvar, är unik i världen och påträffas i Sverige, förutom på Kinneulle, endast på Falbygden samt på Öland och Gotland.

Naturreservat för Munkängarna, som är belägna på kullens bördigaste lager, det s.k. alunskifferlagret. Området kan närmast karakteriseras som en lund med ädla lövträd. Växtligheten är frodig och på försommaren bildar den väldoftande ramslöken heltäckande mattor.

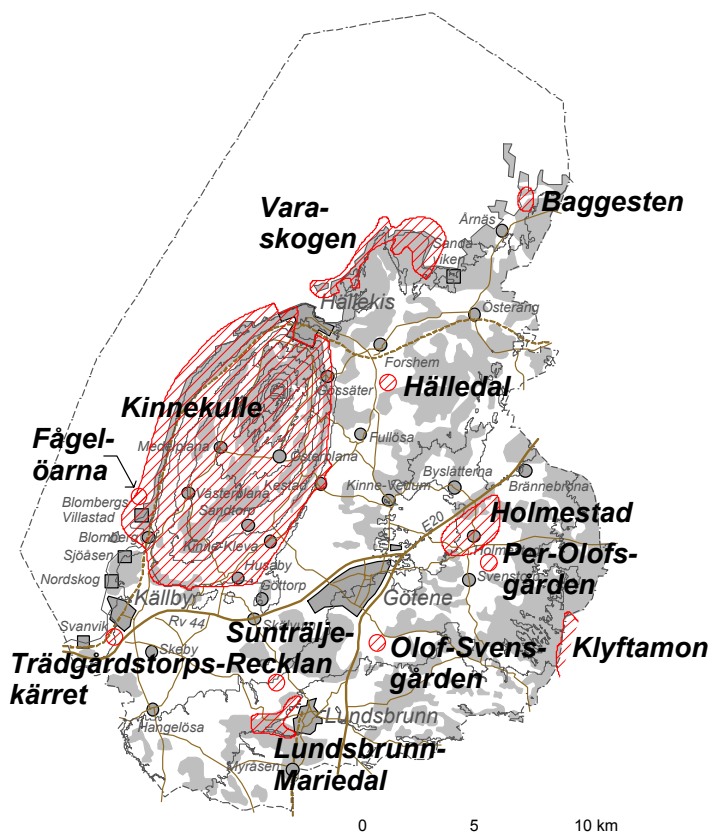
Naturreservat för Västerplana Storäng, som ligger på sandstenslagret. Områdets södra del är en betad ekhage, medan den norra delen är en igenväxt löväng. Små bäckar letar sig fram i området i öst-västlig riktning. De bildar ståtliga vattenfall när de når den nästan trettio meter höga branten mot Väneren. Från branten har man en vidsträckt utsikt över Kinnevikens Kålland och Läckö slott.

Strandskydd 300 m från Väneren, 100 m från flera vattendrag.

Varaskogen (Natura 2000-område)

Ett stort, i huvudsak opåverkat barrskogsområde med inslag av ek och lind. Området ligger nordost om Hällekis vid Väneren som här har klipptränder.

Nuvarande skydd: Strandskydd 300 meter från Väneren.

Riksintressen för naturvård.

Riksintressen

Baggesten (Natura 2000-område)

Betade strandängar vid Vänern nordost om Årnäs. Området har en lång kontinuitet som betesmark och har en intressant flora.

Nuvarande skydd: Strandskydd 300 meter från Vänern.

Hälledal (Natura 2000-område)

Betesmark söder om Forshem vid gården Hälledal. Området består av både skogsbete i barrskog samt mer öppna partier med enbuskvegetation. Området har lång kontinuitet som betesmark.

Nuvarande skydd: Strandskydd (100 m) för Sjøråsåån.

Östra och västra Fågelöarna (Natura 2000-område)

En ögrupp i Vänern utanför Blombergs stationsområde, som redan 1923 avsattes som naturreservat. Syftet med reservatet var att skydda en skrattnåskoloni. Vid den tiden utgjordes ögruppen av kala skär. Idag är öarna igenväxta, och fågelfaunan har förändrats.

Nuvarande skydd: Naturreservat.

Holmestad

Holmestadsåsen är en bred rullstensås, som sträcker sig från Björsäter i norr till Holmestads kyrka i söder, där den upplöses i mindre åsparter och kullar.

I anslutning till åsen och kullarna finns låga moränkullar, som är orienterade ungefär vinkelrätt mot åsen. Detta område med s.k. ändmoräner har en för landet närmast unik karaktär. Det utgör ett av de bästa exemplen i landet på en s.k. estuarietopografi. Området har stor betydelse ur vetenskaplig synpunkt samt för undervisning och forskning.

Nuvarande skydd: Endast generella bestämmelser enligt plan- och bygglagen och miljöbalken.

Per-Olofsgården (Natura 2000-område)

Betesmark öster om Holmestad. En bäck rinner genom området, som utgör ett välhävdad utmarksbete med lång kontinuitet. Floran är artrik.

Nuvarande skydd: Endast generella bestämmelser enligt plan- och bygglagen och miljöbalken.

Klyftamon (Natura 2000-område)

Ett stort och nästan väglöst barrskogsområde som är beläget mellan Lugnånsberget, Timmersdala, Lerdala och Götene. Naturen präglas av magra barrskogar och myrar.

Hela området har en areal av cirka 400 hektar. Större delen av området är beläget i Skövde kommun.

Nuvarande skydd: Naturreservat.

Olof-Svensgården (Natura 2000-område)

Området består av betesmark, smärre vattensamlingar och bestånd av grovvuxna ekar. Den större vattensalamandern förekommer i området. Den artrika floran gynnas av betet.

Nuvarande skydd: Endast generella bestämmelser enligt plan- och bygglagen och miljöbalken.

Sunträlje-Recklan (Natura 2000-område)

Stora hagar nordväst om Lundsbrunn med ek, al och hassel. Flera av ekarna är mycket gamla. Området har tidigare till största delen varit slåttermark och har en lång kontinuitet som fodermark. Floran är artrik.

Nuvarande skydd: Endast generella bestämmelser enligt plan- och bygglagen och miljöbalken.

Lundsbrunn-Mariedal (även Natura 2000-område)

I den branta ravinen utmed Mariedalsån, mellan Lundsbrunn och Mariedal, finns mestadels lövskog med stor variation i trädsjiktet och med grova träd samt en hel del död ved. Här finns också områden med gammal grandominerad skog.

Botaniskt sett är ravinen mycket värdefull med en rik kärlväxtflora och som en viktig miljö för fuktälskande växter, vilka gynnas av den jämna luftfuktigheten i ravinens branter.

I en nordlig utlöpare till ravinen finns rester efter ett av de största lerskreden i landet.

Nuvarande skydd: Strandskydd (100 m) för Mariedalsån. Den norra utlöparen till ravinen berör delvis Lundsbrunns Golfbana. För golfbanan gäller områdesbestämmelser, som bland annat syftar till att skydda naturvärdena.

Riksintressen

Trädgårdstorp-skärret (Natura 2000-område)

Ett s.k. extremrikkärr, Västergötlands västligaste utpost för den kärrtyp som kallas axagkärr.

Nuvarande skydd: Endast generella bestämmelser enligt plan- och bygglagen och miljöbalken.

Planerade skyddsåtgärder

Översyn av gällande förordnanden, bland annat genom förstärkning av gällande reservatsbestämmelser för vissa delar av Kinnekulle.

För att särskilt skydda de medeltida kyrkorna och dess omgivning samt vissa andra värdefulla bebyggelsemiljöer planeras införande av områdesbestämmelser.

Bildande av reservat planeras även för övriga riksintressen, som idag endast skyddas av generella bestämmelser.

Life Nature-projektet

EU har inrättat fonden Life Nature, som har beviljat cirka 52 miljoner kronor till restaurering och bevarande av värdefulla naturtyper på Kinnekulle. Projektet skall tillsammans med markägare och boende m.fl. restaurera och skapa förutsättningar för att långsiktigt bevara de naturtyper och arter som förekommer i området.

Arbetet innebär bland annat att naturbetesmarker som växt igen skall röjas och stängslas. Minst tre djurstallar skall uppföras. Naturresevat skall bildas för värdefulla skogs- och betesmarker. Olika former för information till allmänheten skall prövas.

Projektet skall vara avslutat år 2006.

Riksintressen

Kulturmiljövård

Kinneulle

Hela området utgör en sammansatt kulturhistorisk miljö med gravfält, kyrkbyar, herrgårdar, torp, ålderdomliga åkerformer, rester av kalkframställning och stenbrott m.m.

En omfattande sten- och mineralbrytning har främst förekommit i kalkstenslagret, men även i andra lager. I anslutning till kalkstenslagrets brytningsvärda skikt finns både äldre och yngre stenbrott, som ligger som en krans runt kullen.

På den västra sidans bördiga alunskifferplata ligger de flesta stora herrgårdarna.

De äldsta fornlämningarna - hällkistorna - vittnar om en fast bosättning ända sedan stenåldern.

Det historiska skeendet i tidig medeltid - Sveriges kristnande, kyrkobyggandet och godsbildningen - jämte naturförhållandena har format ett kulturlandskap som klart skiljer sig från omgivande bygd.

Husaby kyrkby med S:t Sigfrids källa är av särskild rikspolitisk och kyrkohistorisk betydelse, bland annat genom sitt samband med Olof Skötkonung.

Nuvarande skydd: Naturvårdsområde med särskilda föreskrifter (se avsnittet Naturvård). Detaljplan för del av Hällekis, Blombergs fritidshusområde samt del av Husaby kyrkby. Den sistnämnda detaljplanen innehåller särskilda skyddsbestämmelser.

Forshem

Forshems kyrkby har medeltida utsträckning, där kyrkan tillsammans med prästgården, skolan och gästgivaregården bildar en mycket värdefull miljö. Kyrkan, som är byggd i sandsten, är ett utmärkt exempel på den tidiga stenhuggarkonsten i trakten.

Den väl sammanhållna bebyggelsen avspeglar bebyggelsestrukturen före 1800-talets skiftet.

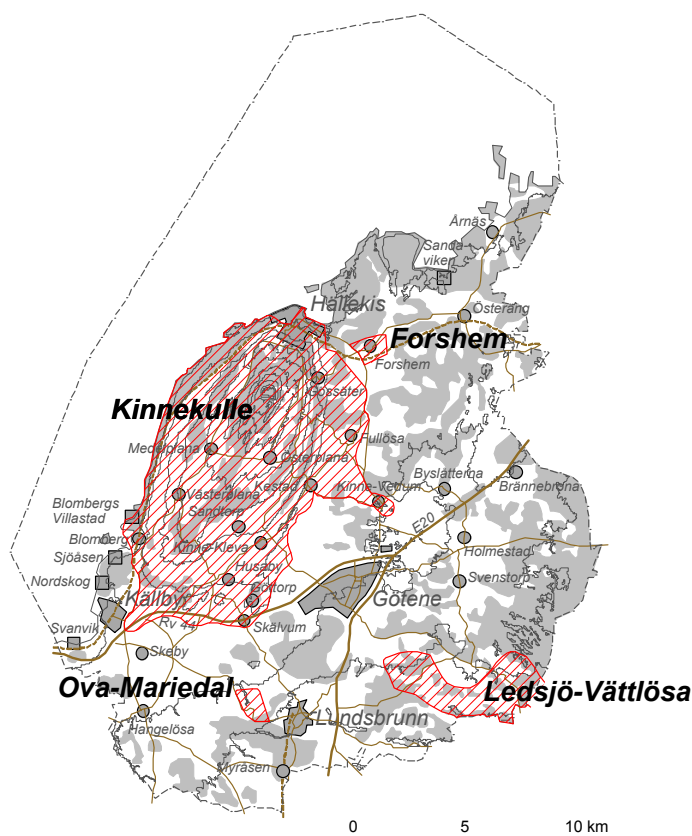
Nuvarande skydd: Detaljplan för Forshems kyrkby. För gästgivaregården och dess närmaste omgivning finns särskilda skyddsbestämmelser.

Ova-Mariedal

Mariedals slott och Ova medeltida sandstenskyrka ligger båda invid Sörbodalen med den ringlande och djupt nedskurna Mariedalsån. Länets djupaste hålväg finns sydost om Mariedal.

Mariedals slott är det arkitektoniskt mest framstående och bäst bevarade av Magnus Gabriel de la Gardies nybyggnader inom hans stora gods i trakten. Slottet representerar en för Skaraborg viktig kulturhistorisk och konstnärlig epok. Det har bibehållits till stor del oförändrat genom århundradena. Den slutna slottsgården och den utanföriggande gårdsbebyggelsen ger en god helhetsbild av hur ett större gods var uppbyggt. Förutom jordbruk har sedan gammalt kvarnrörelse och tegelbruk bedrivits på godset.

Nuvarande skydd: Strandskydd 100 meter för Mariedalsån. I övrigt endast generella bestämmelser enligt plan- och bygglagen och miljöbalken.

Riksintressen för kulturmiljövård.

Riksintressen

Ledsjö-Vättlösa

Detta område ligger i zonen mellan skogsområdet Klyftamon och jordbruksbygden på slätten. Ett hundratal platser för lågteknisk järnframställning har påträffats inom området. Några av dem har undersökts och daterats till tiden kring år 1000, dvs vikingatid och tidig medeltid.

Inom området finns också fångstgropar, gränsstenar och stensträngar.

Nuvarande skydd: Strandskydd 100 meter för några mindre vattensamlingar. I övrigt endast generella bestämmelser enligt plan- och bygglagen och miljöbalken.

Planerade skyddsåtgärder

Förstärkning av gällande reservatsbestämmelser för vissa delar av Kinnekulle.

För att särskilt skydda de medeltida kyrkorna på Kinnekulle och dess omgivning samt vissa herrgårdsmiljöer planeras införande av områdesbestämmelser.

Den år 1977 gjorda inventeringen av kulturhistoriskt intressant bebyggelse är inaktuell och behöver revideras. Inventeringen är avsedd att bilda underlag för ett kommunomfattande kulturvårdsprogram.

Friluftsliv

Kinnekulle

Hela berget uppvisar ett naturskönt och särpräglat kulturlandskap och innehåller bland annat flera välbevarade herrgårdsmiljöer. Landskapsbilden är omväxlande och storslagen. Många intressanta natur- och kulturmiljöer samt omväxlande strövterräng. Kinnekulle är ett mycket välbesökt turist- och exkursionsområde, rikt på sevärdheter och studieobjekt.

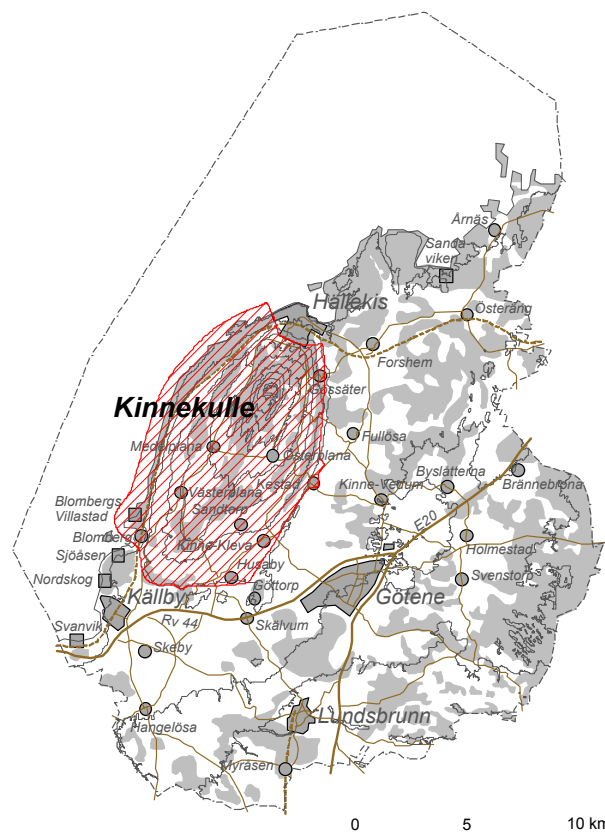
Nuvarande skydd: Naturvårdsområde med särskilda föreskrifter (se avsnittet Naturvård). Detaljplan för Hällekis tätort samt del av Husaby kyrkby, den sistnämnda med särskilda skyddsbestämmelser.

Planerade skyddsåtgärder

Förstärkning av gällande reservatsbestämmelser för vissa delar av Kinnekulle.

Restaurang Vin & Pimpinella Högkullen

Riksintresse för friluftsliv.

Riksintressen

Turism och friluftsliv

Vänern med strandområden

I 4 kap. miljöbalken utpekade ett antal områden som med hänsyn till rådande natur- och kulturvärden är av riksintresse. Hela Vänern med omgivande strandområden är ett av dessa utpekade områden.

Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får utföras endast om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdets värden.

Området omfattar Vänern samt ett landområde, vars avgränsning i stora delar sammanfaller med riksintresset för kulturmiljövård.

Nuvarande skydd: Naturvårdsområde för Kinnekulle (se avsnittet Naturvård). Detaljplan för Hällekis tätort, Blombergs Villastad, Blombergs hamn samt Forshems och Österängs samhällen.

Planerade skyddsåtgärder

Se avsnittet Kulturmiljövård.

Sjökvarns småbåtshamn

Riksintressen för turism och friluftsliv.

Riksintressen

Yrkesfiske

Vänern

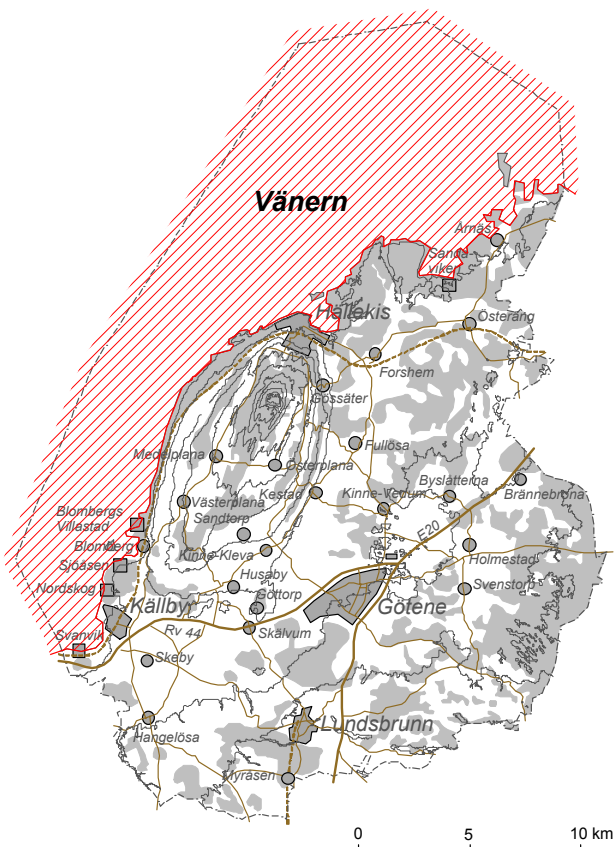
Vänern innehåller rika fiskbestånd av skyddsvärda fiskarter och stammar. Riksintresset omfattar både yrkes- och fritidsfisket.

Nuvarande skydd: Generella regler enligt miljöbalken.

Planerade skyddsåtgärder

Kommunen är medlem i Vänerns Vattenvårdsförbund, som på olika sätt verkar för en förbättring av vattenkvaliteten.

Både yrkes- och fritidsfiskets intressen beaktas vid placering och utformning av anläggningar på land. Kommunen medverkar till miljömässiga förbättringar genom vassbekämpning, restaurering av reproduktionsplatser, krav på förbättrad standard på enskilda avloppsanläggningar samt begränsning av utsläpp från jordbruksmark.

Riksintresse för yrkesfiske.

Riksintressen

Kommunikationer

Europaväg 20 och riksväg 44

Båda dessa vägar ingår i det riksintressanta vägnätet, på grund av sin nationella och regionala betydelse för såväl person- som varutransporter.

För båda vägarna finns långt gångna planer på förändringar. För E20 finns en arbetsplan för ny sträckning på fyrfältsväg mellan Lundsbrunn och Holmestad. För riksväg 44 pågår arbetet med upprättande av arbetsplan för ny sträckning förbi Lidköping. Projektet omfattar även sträckan fram till Källby.

Både de befintliga och de föreslagna sträckningarna har tills vidare betecknats som riksintressen.

Nuvarande skydd: Utvidgat byggnadsförbud enligt väglagen (30 meter från vägområdet) för de befintliga sträckningarna.

För övriga vägar gäller motsvarande förbud inom ett avstånd av 12 meter från vägområdet.

Planerade skyddsåtgärder

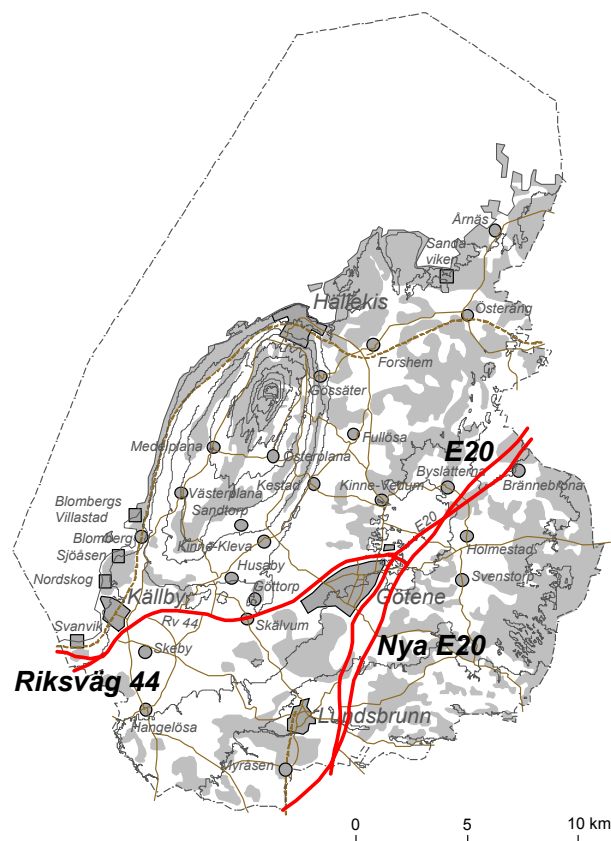
För den nya sträckningen av E20 och dess närområde har antagits en fördjupad översiktsplan. Några juridiskt bindande skyddsåtgärder har inte ansetts nödvändiga, eftersom bebyggelsestrycket är lågt i området.

Den nya sträckningen av riksväg 44 redovisas i denna översiktsplan samt mera detaljerat i förslag till fördjupade översiktsplaner för Källby tätort respektive område vid Kinnevik. Den sistnämnda planen upprättas i samarbete med Lidköpings kommun.

När de nya vägavsnitten är utbyggda utgör bestämmelserna i väglagen samt plan- och bygglagens generella bestämmelser det skydd som behövs för deras fortbestånd.

Preem/Dinners anläggning vid E20 i Götene

Riksintressen för kommunikationer.

Regionala och lokala intressen

Inom kommunen finns ett antal natur- och kulturvårdsobjekt, som inte anses vara av riksintresse, men som ändå bedöms värdefulla ur regional och lokal synvinkel.

Utpökade intresseområden

Naturminnen
Strandskyddsområden
Biotopskyddsområden
Nyckelbiotoper
Ekologiskt särskilt känsliga områden
Ängs- och hagmarker
Lövsskogar
Våtmarker
Stora opåverkade områden

Byggnadsminnen

Hönsätters herrgård med anor från sextonhundratalet. Byggnadsminne sedan 1979.

Regionala och lokala intressen

Naturminnen

Naturminnen kan utgöras av enskilda föremål som t.ex. flyttblock eller speciellt vuxna träd. Det kan också vara begränsade markområden med intressanta naturföreteelser.

Naturminnena skyddas efter beslut av länsstyrelsen eller kommunen med stöd av miljöbalken.

Inom Götene kommun finns för närvarande följande naturminnen:

- En ek i Årnäs
- En tall i Österäng
- Två ekar vid Slättebråten
- En ek vid Gategården
- Ett päronträd vid Gategården
- Två rönnoxlar i Hönsäter

Strandskydd

Strandskyddet syftar till att trygga allmänhetens tillgång till platser för bad och friluftsliv. Det syftar också till att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för växt- och djurlivet.

Alla stränder utmed sjöar och större vattendrag omfattas av strandskyddsförordnande enligt miljöbalken. Inom strandskyddsområde får byggnader och andra anordningar som tar mark i anspråk inte uppföras.

En översyn av kriterierna för strandskydd pågår. För närvarande gäller följande:

- Väner: 300 meter från strandlinjen
- Övriga sjöar: 100 meter från strandlinjen
- Vattendrag: 100 meter från strandlinjen för vattendrag som är dubbelstreckade på Gröna Kartan.

Övriga vattendrag med strandskydd:

- Mariedalsån, nedströms länsväg 2741
- Martorpabäcken, nedströms enskild väg till Kvarntorp
- Sjøråsån/Svartån, nedströms länsväg 2727
- Djupedalsbäcken/Råstensbäcken, nedströms länsväg 2703
- Öredalsån/Märskabäcken, nedströms E20

Biotopskydd

I miljöbalken stadgas att vissa livsmiljöer eller biotoper är generellt skyddade. Det gäller alléer, åkerholmar, stenmurar, källor, småvatten och våtmarker i jordbruksmark.

Vissa andra biotoper, ”mindre mark- eller vattenområden som utgör livsmiljö för hotade djur- eller växtarter eller som annars är särskilt skyddsvärda” kan enligt miljöbalken utnämnas till biotopskyddsområden. Besluten fattas av länsstyrelsen eller skogsvårdsstyrelsen.

I Götene kommun finns för närvarande sju områden som utgör biotopskyddsområden. Det är mindre skogsområden, varav de flesta är lövskogar.

Nyckelbiotoper

Med nyckelbiotop avses de ur naturvårdssynpunkt speciellt värdefulla miljöer, där det kan förväntas förekomma sällsynta eller hotade växt- och djurarter.

För några år sedan utförde skogsvårdsstyrelsen en inventering av nyckelbiotoper inom enskilt ägd skogsmark i Götene kommun. Hela 84 områden med en areal av sammanlagt 464 hektar bedömdes vara s.k. nyckelbiotoper.

Dessa miljöer markeras rutinmässigt på skogsbruksplaner och andra tematiska skogskartor. Resultatet av inventeringarna skall kunna ge markägarna upplysningar om biotopernas värden, utgöra en grund för rådgivning till markägarna, ge myndigheterna vägledning vid handläggning av skogsärenden samt kunna användas som underlag för formella beslut om skyddsåtgärder.

Götene kommuns egna skogar kommer också att inventeras med avseende på förekomsten av nyckelbiotoper.

Ekologiskt särskilt känsliga områden

Mark- och vattenområden som är särskilt känsliga ur ekologisk synpunkt skall enligt miljöbalken så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Hit räknas bland annat områden med instabila ekologiska förhållanden, t.ex. redan störda eller påverkade områden där ytterligare påverkan kan ge skador i ekosystemet.

År 1986 gjorde länsstyrelsen en metodstudie över ekologiskt särskilt känsliga områden i Götene kommun.

Regionala och lokala intressen

Ängs- och hagmarker

Nya och förändrade brukningsformer har under de senaste decennierna medfört minskad variation och mångfald i jordbrukslandskapet. Naturliga ängs- och hagmarker har blivit allt mer ovanliga.

Under åren 1985-1990 inventerades samtliga Sveriges kommuner med avseende på ängs- och hagmarker. Götene kommun inventerades 1987.

Bedömningen av markerna har gjort i fyra värdeklasser, där klass 1 har det högsta bevarandevärdet. I Götene kommun klassificerades totalt 576 hektar, varav 56 hektar som klass 1.

Lövskogar

Götene kommun har en unik topografisk situation, på grund av att en stor del av landskapet karakteriseras och påverkas av kalkstensberget Kinnekulle.

De olika bergartslagren ger möjlighet till mycket varierade förhållanden - allt från torra alvarmarker, bördiga alunskifferjordar till fuktiga barrskogsmarker på gnejs och sandsten. Dessa förhållanden skapar gynnsamma förhållanden för värdefulla lövskogar.

År 1998 gjordes en inventering av lövskogarna i kommunen. Även utanför Kinnekulle kunde konstateras att det fanns värdefulla lövskogar, t.ex. vid Mariedalsån samt i Årnäs.

Våtmarker

En riksomfattande våtmarksinventering startades av naturvårdsverket i början av 1980-talet. Skaraborg inventerades under åren 1981-1985.

Våtmarkerna indelas i tre huvudgrupper, nämligen myrmarker, strandområden och fuktiga eller våta områden i övrigt. Värderingen av objekten har gjorts i fyra klasser, där klass 1 är objekt med särskilt höga naturvärden.

Våtmarker av klass 1 finns vid Varvasslekroken samt vid Medelplana, Österplana och Råbäck på Kinnekulle.

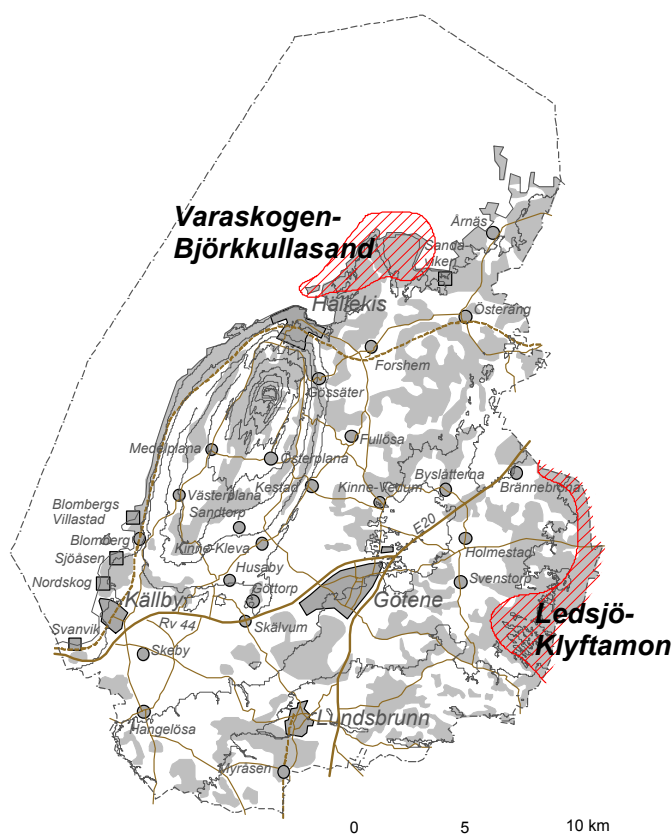
Större opåverkade områden

Inför framtiden är det viktigt att bevara större, relativt opåverkade områden fria från exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön. Dessa områden är viktiga för människors hälsa och

välbefinnande samt för att kunna bevara större, sammanhängande ekosystem.

Enligt miljöbalken skall sådana områden så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan påverka områdets karaktär.

I översiktsplanen har sådana opåverkade områden redovisats i Varaskogen-Björkkullasand samt i Ledsjö-Klyftamon. Områdena omfattar även mark och vatten i Mariestads och Skövde kommuner.

Större opåverkade områden.

Byggnadsminnen

En byggnad, park, trädgård eller annan anläggning av kulturhistoriskt värde kan av länsstyrelsen förklaras som byggnadsminne.

Följande byggnader i Götene kommun har förklarats som byggnadsminnen:

- Hönsätters Herrgård
- Jaquette du Rietz' stiftelse, Lundsbrunn
- Källängens tingshus
- Lilla Bjurums överstelöjtnantsboställe
- Råbäcks mekaniska stenhuggeri

Miljö- och riskfaktorer

I översiktsplanen skall redovisas de särskilda riskfaktorer som bör uppmärksammas vid planeringen av mark- och vattenanvändning. I planeringen måste man beakta alla former av risker, med syfte att förhindra eller minska störningar och olyckor som kan påverka hälsa, säkerhet och miljö.

Risakanalys

En inventering av tänkbara risker samt en analys av dessa jämte ett åtgärdsprogram upprättades i mitten av 1990-talet.

Analysen har med tiden blivit inaktuell och behöver förnyas. Lagstiftningen inom området har också förändrats, bland annat genom införandet av begreppet ”extraordinär händelse”, vilket kräver särskild beredskap.

Arbetet med att revidera risakanalysen har nyligen påbörjats.

De riskfaktorer som kan bedömas beröra Götene kommun förtecknas här nedan. Flertalet av dessa kommer att behandlas i risakanalysen.

- Miljöfarlig verksamhet
- Förorenad mark
- Djurhållning
- Motorsport- och skjutbanor
- Väg- och järnvägstrafik
- Flygtrafik
- Båttrafik och hamnar
- Naturgasledning
- Magnetfält och strålning
- Radon
- Skred
- Invallning och översvämning

De riskfaktorer som förtecknats ovan berör inte enbart räddningstjänsten med avseende på beredskapen att ingripa vid olyckor och tillbud. Det handlar också om att minska risker och förebygga olyckor och olägenheter av olika slag.

För att åstadkomma en hög riskberedskap krävs en strikt tillämpning av gällande regler inom olika verksamhetsområden samt en medveten planering.

Vid åtgärder som berör dessa faktorer skall de svenska miljömålen och gällande miljökvalitetsnormer beaktas.

Miljöfarlig verksamhet

I kommunen finns tre anläggningar som med hänsyn till sin hantering av kemikalier klassificeras som miljöfarliga. Det är Arla i Götene, Gunnar Dafgård AB i Källby samt Paroc i Hällekis.

Miljöfarlig verksamhet regleras i miljöbalken. Vid tillståndsgivning för nyetablering och änd-

ring av pågående verksamhet tas hänsyn till behovet av skyddsavstånd och transporter av farligt gods.

Förorenad mark

Inom kommunen finns ett flertal markområden som förorenats, främst till följd av industriell verksamhet av olika slag. Det kan handla om nedlagda bensinstationer, soptippar, impregneringsverk och garverier m.m.

Nyligen har genomförts en inventering av de förorenade markområdena och förslag till sanering har upprättats.

Djurhållning

Anläggningar för djurhållning kan orsaka störningar för närboende i form av lukt, allergier och buller.

Inom kommunen finns ett sextiototal gårdar med djurhållning, varav ett tiotal som kan betecknas som större.

Vid provning av tillstånd för ändrad eller utökad djurhållning skall behovet av skyddsavstånd till närliggande bebyggelse beaktas. Samma förhållande gäller vid lokalisering av ny bebyggelse i närheten av djuranläggningar.

Motorsport- och skjutbanor

Motorsportbanor alstrar buller och utsläpp samt kan orsaka skador på mark. Inom kommunen finns endast en bana av större format, Kinnekulle Ring.

Det finns flera skjutbanor för både sport- och jaktsskytte. Omgivningen kring dessa anläggningar kan påverkas av buller samt av bly från ammunitionen.

Väg- och järnvägstrafik

Vägar och järnvägar utgör riskfaktorer med avseende på olycksrisker, utsläpp av avgaser samt buller.

De största riskerna finns på de allmänna vägarna, vars drift och brukande regleras i väglagen.

Vid anläggande eller ombyggnad av både landsvägar och järnvägar skall upprättas miljökonsekvensbeskrivningar, i vilka riskfaktorerna inventeras och åtgärder för att minska eller eliminera riskerna föreslås.

Miljö- och riskfaktorer

Det finns riktvärden för den bullernivå, som bebyggelse utmed vägarna får utsättas för. Det åligger kommunen att vid prövning av ny bebyggelse beakta dessa riktvärden.

Flygtrafik

Kommunen har inget eget flygfält, om man undantar sportflygfältet i Brännebrona. Kommunens sydvästra delar påverkas emellertid av den civila flygplatsen i Hovby.

Hovby flygplats planerar att utvidga verksamheten. En ansökan har nyligen prövats av miljödomstolen.

Götene kommun har under prövningen framfört förslag till åtgärder för att minska störningarna. De åtgärder som föreslagits består i att begränsa flygtiderna, att ändra stråken i viss omfattning samt att välja mera tystgående flygplanstyper.

Båttrafik och hamnar

Hönsätters hamn i Hällekis är kommunens industrihamn. Mängden inskeppat gods uppgår till cirka 100 000 ton per år.

Transporterna av farligt gods och risken för haverier innebär risker för miljön i allmänhet och i synnerhet för dricksvattenintaget utanför Hällekis.

Hamnverksamheten kan i sig ge upphov till störningar i form av utsläpp, lukt och buller. Dessa problem kan också uppstå i småbåtshamnarna, som finns i Årnäs, Hällekis, Kinnekulle Camping, Råbäck, Blomberg och Källby.

Naturgasledning

Svensk Naturgas AB projekterar för närvarande en naturgasledning, som i första hand är avsedd att transportera gas från kontinenten och Nordsjön till Mälarenregionen. Ledningen, som är planerad att tas i bruk 2008, passerar Götene kommun i sydvästlig-nordostlig riktning.

Vissa risker kan förutses vid ledningsbrott, orsakade av olyckor eller sabotage.

Magnetfält och strålning

Elektriska högspänningsledningar alstrar magnetiska fält. Det finns inga vetenskapliga belegg för att magnetfälten är skadliga, men viss försiktighet bör iaktas vid placering av bebyggelse i närheten av större ledningar. Det finns heller inga gränsvärden för skyddsavstånd till ledningar med anledning av magnetiska fält. De

riktvärden för skyddsavstånd som finns är i första hand föranledda av risken för nedfallande ledningar.

Strålning från mobiltelemaster utgör också en tänkbar hälsorisk. Inte heller i detta fall finns entydiga vetenskapliga bevis för strålningens skadliga inverkan.

Radon

Förekomsten av radon varierar med markens innehåll av uran och radium. Radonet kan tränga in i byggnader genom otätheter i grunden och kan påverka dricksvattnet i brunnar.

Kinnekulle med omgivning är ett område där förhöjd markradonhalt har konstaterats, men finns i olika intensitet inom hela kommunen.

Gränsvärdet för radon i bostäder ligger på 200 Bq/m³ (Bequerel per kubikmeter) i ny bostadsbebyggelse och 400 Bq/m³ i befintliga hus.

För att begränsa radoninträngningen i byggnader krävs särskilda åtgärder, t.ex. i form av täta grundplattor och ökad ventilation. Byggnadsnämnden kartlägger radonhalten i samband med upprättande av detaljplaner och ställer krav på skyddsåtgärder vid prövning av bygglov.

Skred

Några områden med påtaglig risk för skred finns inte inom kommunen. Viss försiktighet bör dock iaktas vid byggande i närheten av de större vattendragen, bland annat vid Sjøråsån.

Invallning och översvämning

Inom kommunen finns några områden i närheten av Vänern, som vid normalt vattenstånd ligger under sjöns yta. Områdena har tillskapats för att kunna utnyttjas för jordbruk. Härutöver finns ett flertal låglänta områden som vid högre vattenstånd helt eller delvis översvämmas.

Vänerns vattenstånd var extremt högt kring årsskiftet 2000/2001, då vattenytan som högst låg på nivån +45,7 meter över havet. Vänerns övre dämmningsgräns ligger på +44,85 meter över havet.

De problem som uppstod till följd av översvämningen ledde bland annat till att byggnadsnämnden införde en riktlinje för bebyggelse i närheten av Vänern. Riktlinjen innebär att golvhöjden i ny bebyggelse skall läggas på en nivå av lägst +46,3 meter över havet.

Miljö- och riskfaktorer

Räddningstjänstens insatstid

Räddningstjänstens möjligheter att rädda liv och begränsa skador på egendom och miljö beror i hög grad på insatstiden, dvs tiden från larm till dess räddningsinsatsen påbörjas.

Insatstiden för kommunens räddningstjänst är högst tio minuter inom Götene tätort och högst tjugo minuter i övriga tätorter. Hela kommunen, i varje fall de områden där någon form av verksamhet förekommer, kan nås inom trettio minuter. Genom avtal med räddningstjänsterna i angränsande kommuner är insatstiden i praktiken högst tjugo minuter inom hela kommunen.

Kommunens och den enskildes ansvar att skydda människors liv och hälsa samt egendom och miljö regleras i *Lag om skydd mot olyckor*, som trädde i kraft 2004-01-01.

Mellankommunala frågor

Götene kommun gränsar mot Lidköping, Skara, Skövde och Mariestad. Ute i Vänern tangeras gränsen mot Säffle kommun.

Det finns en rad frågor som är av gemensamt mellankommunalt intresse. Det kan gälla bebyggelse eller verksamheter som kan påverka grannkommunen i ett eller annat avseende.

Det kan också gälla organiserad samverkan mellan två eller flera kommuner i frågor som rör gemensamma intressen.

Verksamheter

Allmänna vägar

Det är av gemensamt intresse att det finns ett regionalt vägnät med hög framkomlighet och hög säkerhet för alla typer av transporter jämte kollektivtrafiken. Det är viktigt att samtliga berörda kommuner strävar åt samma håll vid diskussioner med vägverket och regionen angående utbyggnad av det allmänna vägnätet.

För närvarande pågår planering för ny sträckning av E20 och ombyggnader av riksväg 44. Kommunen är representerad i de projektgrupper som bildats för ändamålet.

Kinneullebanan

Av samma skäl som gäller för vägnätet är det viktigt med en gemensam syn på hur trafikeringen skall ske.

En arbetsgrupp har bildats med representanter för alla skaraborgska kommuner som berörs av Kinneullebanan. Gruppens uppdrag är att ta fram idéer och motiveringar för att ytterligare öka trafiken.

Hovby flygplats

Verksamheten vid flygplatsen är till gagn för regionens näringsliv och kan vara en positiv faktor vid val av etableringsorter för nya företag, även i Götene kommun.

Det är också viktigt att buller och utsläpp reduceras så att antalet störda i omgivningen blir så litet som möjligt.

Köpcentrum

Vid korsningen mellan E20 och riksväg 44 i Götene har diskuterats att uppföra ett externt köpcentrum. Anläggningen kan, om den kommer till stånd, påverka handeln i angränsande kommuner.

Kinneviken-Truve

Götene och Lidköpings kommuner arbetar med en gemensam fördjupad översiktsplan för ett område vid Kinnevikens och Truves. Syftet med planen är att skapa en översiktlig bild av framtida mark- och vattenanvändning.

Organiserad kommunal samverkan

Skaraborgssamverkan

De femton kommunerna i Skaraborg har bildat en ideell förening. Den skall initiera och stimulera frivilligt samarbete mellan kommunerna med syfte att uppnå bättre ekonomi. Prioriterade verksamhetsområden är myndighetsutövning, administrativa stödsystem, upphandling, teknisk IT-drift, specialistfunktioner samt teknisk service.

Götene, Lidköping och Skara samverkar i frågor rörande gymnasieskolan, IT, räddningstjänst, inköpsorganisation, konsumentrådgivning samt miljö- och hälsoskydd.

Götene-Lidköping Vänern Turist AB

Götene och Lidköpings kommuner har bildat ett gemensamt bolag som handhar marknadsföringen av turismen i de båda kommunerna.

Övriga samarbetsformer

Det finns en rad föreningar och intresseorganisationer, i vilka både kommuner, myndigheter och olika branscher är representerade. Götene kommun är medlem i flera sådana föreningar, t.ex. Vänerns Vattenvårdsförbund, Föreningen Vänerland, Tillväxt Västra Skaraborg samt Miljösamverkan Västra Götaland.

Totalförsvaret

Militärt och civilt försvar

Det militära försvaret och det civila försvaret bildar tillsammans vårt totalförsvar.

Det militära försvarets uppgift är att försvara Sverige mot väpnat angrepp, hävda våra territoriella gränser, stärka samhället vid svåra påfrestningar i fredstid samt bidra till fred och säkerhet i omvärlden.

Det civila försvarets uppgift är att värna civilbefolkningen, trygga en livsnödvändig försörjning, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna samt biträda det militära försvaret vid angrepp och vid krig i vår omvärld.

Kommunen är civil totalförsvarsmyndighet på lokal nivå och ansvarar för den kommunala beredskapen.

För att kunna fullgöra sin uppgift har inrättats en särskild beredskapsorganisation, som ansvarar för att befolkningens behov av värme, vatten, el, vård och omsorg, skola, räddningstjänst och samhällsinformation tillgodoses vid särskild händelse eller svår påfrestning på samhället. För dessa uppgifter har kommunen indelats i hemskyddsområden.

Befolkningsskydd

Ingen av kommunens tätorter har eller har haft skyldighet att anordna skyddsrum för sina invånare.

Många fastigheter har ändå försetts med skyddsrum, i de flesta fall enklare typer med begränsad skyddsverkan, s.k. skyddade utrymmen.

Försvarsintressen

De anläggningar eller områden som är av intresse för totalförsvaret får av sekretesskäl inte redovisas offentligt. Kommunen får direkt information av försvarsmakten i frågor som rör dessa objekt.

Om ett försvarsintresse står i konflikt med annat intresse, skall enligt lagstiftningen försvarsintresset ges företräde.

Försvarsobjekt med särskilt förordnande enligt 12 kap. 4 § miljöbalken skall anses som riksintressen för totalförsvaret.

Infrastruktur

Sjöfart

Viljeinriktning

Kommunens läge vid landets största inlandhav Vänern skall utnyttjas så effektivt som möjligt för sjöfart i olika former. Ett väl utvecklat nät av hamnar för främst småbåtar främjar både båtsporten och turistnäringen.

Industrisjöfart

Nuläge

Kommunens industrihamn - Hönsätters hamn - ligger i Hällekis tätort. Den används i huvudsak för transporter till Svenska Foder, Paroc och andra lokala industriföretag.

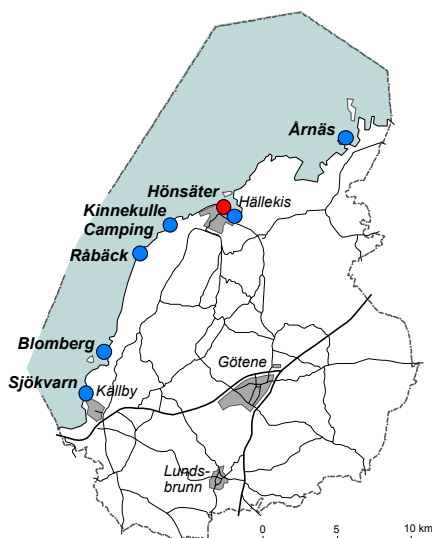
De senaste åren har mängden inskeppat gods uppgått till cirka 100 000 ton per år.

Hamnanläggningen ägs av Götene kommun och förvaltas av Svenska Foder.

Förslag och idéer

En ny detaljplan för hamnen är under upprättande. I planen säkerställs hamnen för sitt avsedda ändamål. En framtida anslutning av stickspår reserveras.

I anslutning till hamnen finns mark som kan utnyttjas för framtida utbyggnad.

Befintliga hamnar. Den röda markeringen betecknar Hönsätters industrihamn.

Fritidssjöfart

Nuläge

Hamnar för fritidsbåtar finns i Sjökvärn, Råbäck, Blomberg, Hällekis och Årnäs. I dessa hamnar finns totalt cirka 600 båtplatser, varav ett tjugotal platser för gästande båtar. Vid Kinnekulle Camping finns också en mindre gästhamn. Dessutom finns ett antal mindre, helt privata hamnar.

Hamnarna i Blomberg, Hällekis och Årnäs ägs av Götene kommun. Samtliga hamnar drivs av lokala båtklubbar. Hamnen vid Kinnekulle Camping ägs också av kommunen, men drivs av campingens entreprenör.

Förslag och idéer

Samtliga ovan nämnda småbåtshamnar är välskötta och kräver inga större insatser från kommunens sida. Båtklubbarnas önskemål om förbättringar, främst inom miljöområdet, tillgodoses inom ramen för tillgängliga resurser.

För närvarande pågår miljöcertifiering av småbåtshamnarna genom införande av s.k. Blå flagg-märkning.

I Hällekis pågår etablering av ytterligare en småbåtshamn, som fullt utbyggd kommer att ge utrymme för ett hundratal småbåtar. Hamnanläggningen kommer också att innehålla ett antal gästplatser samt en marina.

Konsekvenser

En ökad båttrafik för godstransporter minskar belastningen på vägarna och bidrar därmed till bättre trafiksäkerhet. Fler platser och utbyggd service för småbåtar främjar turistnäringen.

En ökad sjötrafik kan medföra risker i form av utsläpp av farliga ämnen och skador som föranleds av båtarnas bottenfärger. Dessa risker bör särskilt beaktas i Vänern, som ju även utgör vattentäkt.

Med begreppet infrastruktur avses samhällets tekniska försörjningssystem av olika slag. Under denna rubrik återfinns väg- och järnvägstrafik, sjöfart, vattenförsörjning och avlopp, energiförsörjning samt telekommunikationer.

Trafiken och energiförsörjningen har behandlats i Framtidsplanen del 1 under rubriken Viljeinriktning - förslag och idéer.

I detta avsnitt beskrivs sjöfart, vattenförsörjning och avlopp samt telekommunikationer.

Infrastruktur

Vattenförsörjning och avlopp

Viljeinriktning

Alla kommuninvånare skall ha tillgång till rent dricksvatten och ges möjlighet att ta hand om avlopps- och dagvattnet på ett säkert och miljövänligt sätt.

Vattenförsörjning

Nuläge

Kommunens dricksvatten bereds av grundvatten, som till cirka fyrtio procent är förstärkt med infiltrerat vatten från Vänern. Vattentäkterna är belägna omkring fyra kilometer öster om Götene tätort samt i Lundsbrunn.

Samtliga tätorter samt några övriga samhällen och byar är anslutna till kommunens vattenledningsnät.

Förslag och idéer

Vattentäckernas kapacitet är väl tilltagen och bedöms tillgodose kommunens behov de närmaste tjugofem åren. Skyddsåtgärderna för vattenförsörjningen ses fortlöpande över.

Vattenledningsnätet byggs ut successivt, i takt med efterfrågan och ekonomiska förutsättningar. Långsiktigt planeras att alla samhällen och byar skall ha tillgång till dricksvatten av hög kvalitet. Detta kan ske genom anslutning till det kommunala ledningsnätet eller genom anläggande av lokala vattentäcker.

Tyvärr kan kommunen inte garantera vattenförsörjningen för alla invånare. Däremot uppmantras enskilda initiativ genom att tillhandahålla planeringsunderlag samt informera om eventuella bidragsmöjligheter m.m.

Under 2004-2005 kommer ledningsnätet att byggas ut i Nordskogsområdet norr om Källby. På längre sikt planeras att dra en vattenledning runt hela Kinnekulle, vilket är en förutsättning att boendet i området skall kunna utvecklas. Genom att vattenförsörjningen tryggas underlättas lokalt omhändertagande av avloppsvattnet.

Avlopp

Nuläge

I samtliga tätorter och i de större samhällena tas avloppsvattnet om hand i kommunala reningsverk. I de flesta verken sker reningen genom traditionell teknik. På senare tid har nya, mera kretsloppsanpassade lösningar börjat komma till användning.

Kommunen har fattat ett inriktningsbeslut som innebär att senast 2005 skall alla enskilda avloppsanläggningar uppfylla dagens miljökrav.

Förslag och idéer

Genom de ökade miljökraven på enskilda avloppsanläggningar väntas fler anslutningar att ske till det kommunala nätet. Detta bedöms i första hand bli fallet för befintlig spridd bebyggelse i anslutning till tätorterna, där avstånden till de kommunala reningsverken är relativt korta.

I likhet med vad som gäller för vattenförsörjningen kan inte alla enskilda avlopp kopplas till de kommunala systemen. Kommunen skall dock uppmantra enskilda initiativ till förbättringar och kan också förmedla eventuella bidrag till kostnaderna för att anordna enskilda eller gruppvisa avloppsanläggningar med högt ställda miljökrav.

Infrastruktur

Vattenförsörjning och avlopp

Dagvatten

Nuläge

Dagvatten är ytvatten i form av regn- eller smältvatten från hårdgjorda ytor, t.ex. från gator eller hustak m.m. Av tradition har dagvattnet, som ofta är starkt förorenat, avletts till sjöar och vattendrag eller letts till de kommunala reningsverken.

Förslag och idéer

Numera eftersträvas att dagvatten infiltreras lokalt på ett sätt som efterliknar naturens egen rening. Metoden kallas LOD, lokalt omhändertagande av dagvatten. Genom att återföra vattnet på plats undviks sänkning av grundvattentytan, som i sin tur bland annat kan leda till sättning i byggnader.

Genom lokalt omhändertagande av dagvattnet jämte andra åtgärder, t.ex. anläggande av våtmarker, återupprättas det naturliga kretsloppet och belastningen på de kommunala reningsverken minskar.

Konsekvenser

En förbättring av dricksvattenkvaliteten och en mera miljöanpassad behandling av avloppsvattnet medför odelat positiva konsekvenser.

Kretsloppsanpassade anläggningar i form av våtmarker är utrymmeskrävande och kan orsaka störningar för närboende. Sådana lösningar bör därför inte eftersträvas i eller i närheten av tätorter eller annan koncentrerad bebyggelse. Anläggningar för både avlopps- och dagvattenhantering begränsar användningen av marken för andra ändamål.

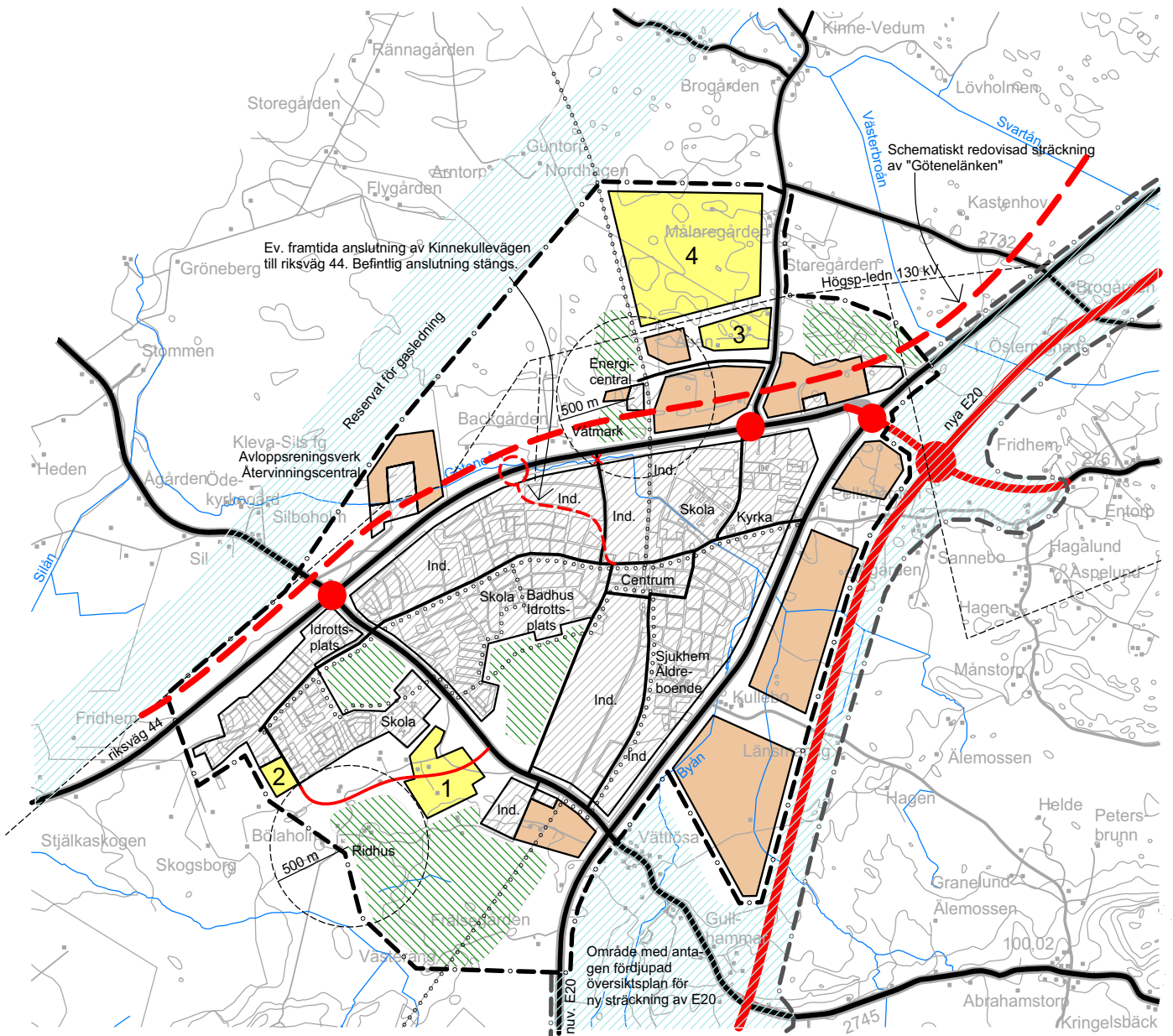
Ledningsnäten kan innebära olägenheter för pågående markanvändning, t.ex. för jordbruket.

Nytt ramdirektiv för vatten

Ett nytt EG-direktiv för vatten har antagits av EU. Direktivet kommer att innebära vissa förändringar, jämfört med hur Sverige tidigare arbetat med vattenfrågorna. Den viktigaste förändringen är att grundvattenflödena nu skall hållas inom avrinningsområdena, naturens egna gränser.

Direktivet får konsekvenser för skyddet och nyttjandet av vattenresurserna samt hur frågor rörande vattenplanering skall organiseras. Riksdagen väntas inom kort fatta beslut om hur den svenska vattenadministrationen skall utformas.

Götene tätort

--- Linje ritad 1 mm utanför områdets gräns

Större trafikleder, befintl. resp. planerade
 ○○○○○○ Huvudstråk för gång- och cykeltrafik

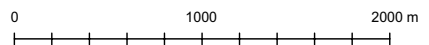
Bebyggt/anspråktaget område

Framtida bostadsområden
Framtida arbetsområden

Områden med högt bevarande- och rekreativvärde

Skala 1:40 000

Götene tätort

Planerad markanvändning

Tätortens utbyggnadsmöjligheter är begränsade av E20 och riksväg 44. När den nya sträckningen av E20 förbi Götene är utbyggd skapas utrymme för nya industrier och andra arbetsplatser mellan E20:s gamla och nya sträckningar. Marken som berörs består i huvudsak av åkermark.

Marken norr om riksväg 44 har redan i viss utsträckning tagits i anspråk för bebyggelse. I förslaget till översiktlig plan för tätorten föreslås ytterligare utbyggnad av både industrier och bostäder. Marken består av åker- och skogsmark. En trafiksäker korsning med riksvägen är en förutsättning för att området skall kunna utnyttjas i större utsträckning.

På kartan har schematiskt redovisats sträckningen för den föreslagna nya sträckningen av Kinnekullebanan (Götenelänken). Projektet ligger långt fram i tiden och bedöms inte påverka markanvändningen i omgivningen under de närmaste tio-femton åren.

Nya bostäder föreslås i första hand i Källstorp och vid Bölaholmsvägen (område 1 och 2). På längre sikt föreslås nya bostadsområden norr om riksväg 44 (område 3 och 4).

Övrig ny bebyggelse i tätorten kommer att etableras genom komplettering och förtätning i direkt anslutning till befintlig bebyggelse.

Både norr och söder om tätorten finns betydande markresurser för fritid och rekreation. Dessa markområden kan nås utan att de större trafiklederna behöver korsas i samma plan.

Planområdet omfattar en del av det område som ingår i den tidigare antagna fördjupade översiktsplanen för nya E20. Den del som be-

rörs är det område som i översiktsplanen för E20 betecknats *D: Utvecklingsområde för industri och service*.

Fortsatt planering

Denna fördjupning av översiktsplanen är avsedd att bilda underlag för fortsatt detaljplanering.

Vid planering av nyttillkommande områden kommer detaljplaneringen dessutom att föregås av särskilda program, som ytterligare belyser förutsättningarna. T.ex. med avseende på service, kommunikationer och omgivningspåverkan men även frågor rörande naturförhållanden och landskapsbild.

Konsekvenser

Götene är kommunens huvudort och det kan anses naturligt att här finns en god mark- och planeringsberedskap för olika typer av verksamheter. De negativa konsekvenser som blir följden av den planerade utbyggnaden består i huvudsak av att åkermark samt viss skogsmark måste tas i anspråk.

Götene tätort berörs inte av riks- eller andra viktiga allmänna intressen, bortsett från att både E20 och riksväg 44 utgör riksintressen för kommunikationer. Förekomsten av fornlämningar är dock riklig, vilket kan påverka utvecklingen i viss mån.

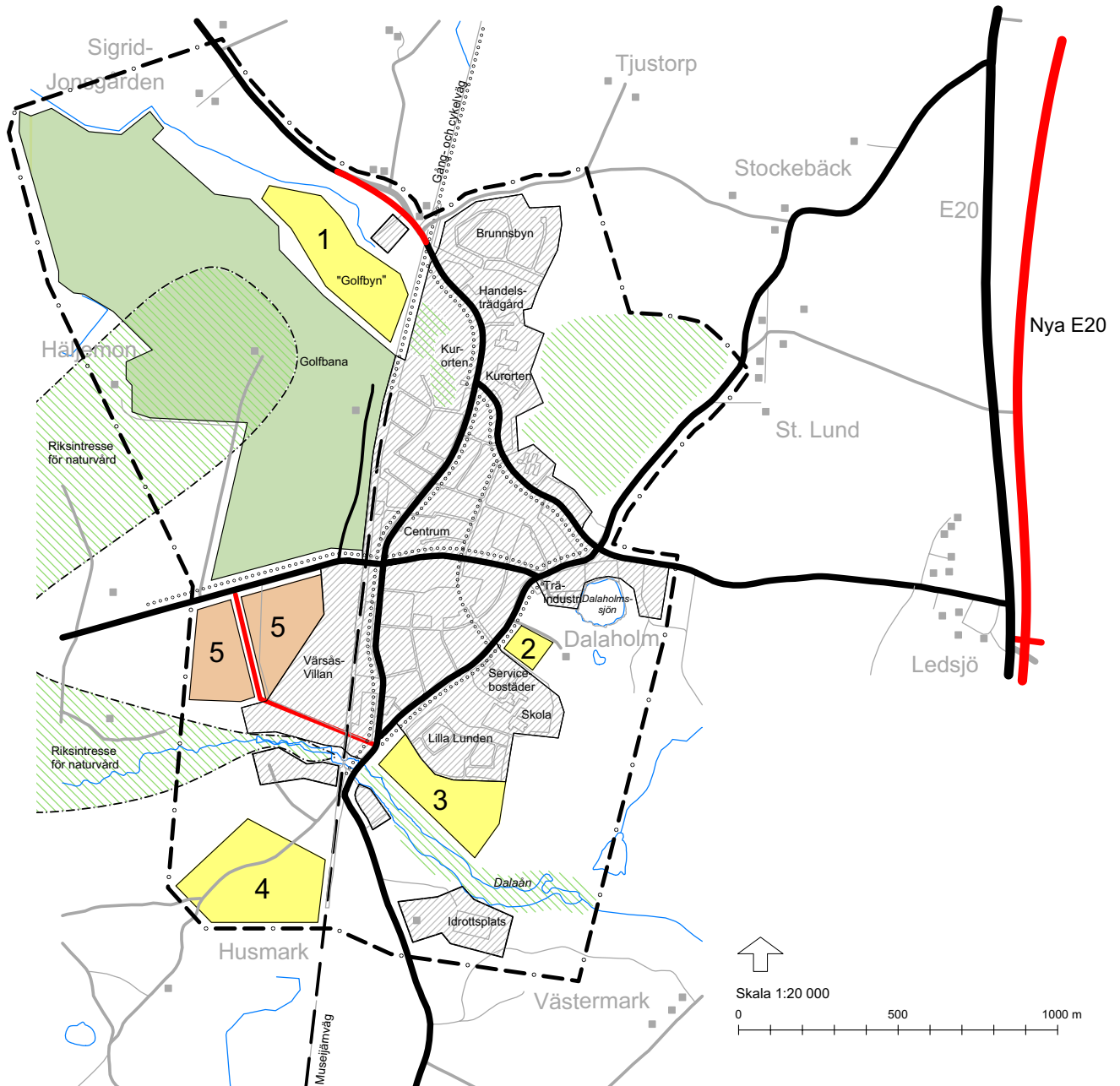
De geotekniska och hydrologiska förhållandena är i huvudsak gynnsamma.

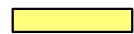

Stora Torget i Götene

Lundsbrunns tätort

- Gräns för området
- Större trafikleder, befintl. resp. planerade
- Huvudstråk för gång- och cykeltrafik
-
- Bebyggt/ianspråktaget område
- Framtida bostadsområden
- Framtida arbetsområden
- Golfbana
- Områden med högt bevarande- och rekreativvärde

Lundsbrunns tätort

Planerad markanvändning

Lundsbrunns tätort präglas av den äldre trähusbebyggelsen, som i hög grad har inspirerats av kurortens arkitektur. Det är viktigt att även framtida bebyggelse ges samma småskaliga karaktär så långt det är möjligt.

Orten är till stor del omgiven av öppen åkermark. Inte minst därför är det viktigt att de befintliga skogspartierna vid kurorten samt vid Dalaån behålls. Det sistnämnda området har också stora värden ur naturvårdssynpunkt.

I Lundsbrunn planeras inga genomgripande förändringar med avseende på gatu- och vägnätet. En mindre justering av utfartsvägen mot Skälvum samt en ny förbindelse till ett föreslaget industriområde vid Mariedalsvägen har markerats på plankartan.

Ett nytt bostadsområde norr om golfbanan föreslås (område 1 på kartan). Området har getts arbetsnamnet Golfbyn och inrymmer 50-100 lägenheter, beroende på hustyp.

Nya bostäder föreslås också vid Dalaholm (område 2). Här finns en antagen detaljplan som medger ett tjugotal lägenheter i småhus.

Område 3, som ligger söder om Lilla Lunden, är strategiskt beläget nära skolan och i anslutning till Dalaån.

På längre sikt kan etablering av bostäder även vara möjlig söder om den nuvarande bebyggelsen (område 4).

Fortsatt planering

Denna fördjupning av översiktsplanen är avsedd att bilda underlag för fortsatt detaljplanering.

Vid planering av nyttillkommande områden kommer detaljplaneringen dessutom att föregås av särskilda program, som ytterligare belyser förutsättningarna. T.ex. med avseende på service, kommunikationer och omgivningspåverkan men även frågor rörande naturförhållanden och landskapsbild.

Konsekvenser

I Lundsbrunn planeras ny bostadsbebyggelse i ortens norra del samt i söder vid Lilla Lunden. På längre sikt föreslås viss utbyggnad söder om Mariedalsån. I väster föreslås en utvidning av befintligt industriområde.

Området vid Lilla Lunden ligger invid Mariedalsån och kan erbjuda ett boende med vattenkontakt.

Den mark som behöver tas i anspråk består i huvudsak av jordbruksmark. Området längst i norr, vid golfbanan, ligger starkt utsatt för nordliga och västliga vindar och ligger också på längst avstånd från skolan. Här behövs vindskyddande vegetation och säkra skolvägar.

Källby tätort

	Gräns för planområdet
	Större trafikleder, befintl. resp. planerade
	Huvudstråk för gång- och cykeltrafik
	Järnväg, befintl. resp. framtida
	Befintliga bostadsområden
	Framtida bostadsområden
	Befintliga arbetsområden
	Framtida arbetsområden
	Centrumbebyggelse/service
	Servicefunktioner (skola, samlingslokaler m.m.)
	Idrotts- och fritidsanläggningar
	Områden med högt bevarande- och rekreativvärde

Sjökvärns småbåtshamn

Planerad markanvändning

Ortens framtida expansion planeras huvudsakligen ske i Nordskogsområdet omedelbart norr om den nuvarande tätortsbebyggelsen.

Nordskog erbjuder ett lugnt läge med utsikt över Vänern och med närhet till vidsträckt ströv- och rekreationsområden.

Planbestämmelserna för den befintliga fritidsbebyggelsen i Sjökvärn och Nordskog har ändrats så att även större hus för helårsboende har blivit möjliga att uppföra.

Hela Nordskogsområdet är för närvarande på väg att anslutas till det kommunala vatten- och avloppsledningsnätet.

Trafiken till och från G Dafgårds anläggning utgör en störning för de boende i ortens centrala delar. När Nordskogsområdet byggs ut kommer belastningen på det befintliga gatunätet att öka ytterligare. Därför planeras en ny anslutningsväg till riksväg 44. Byggandet av vägen skall samordnas med anläggandet av en ny cirkulationsplats, som vägverket avser att genomföra. Den befintliga korsningen mellan riksvägen och länsväg 2714 kommer att byggas om till trevägskorsning.

I samband med anläggandet av den nya utfartsvägen kommer det inre trafiksystemet att undergå vissa förändringar. Dessa frågor studeras separat.

Det finns planer på att på längre sikt dra en ny järnvägslinje med anslutning till Götene tätort (den s.k. Götene-länken). Sträckningen i anslutning till Källby tätort har schematiskt illustrerats på plankartan.

Fortsatt planering

Denna fördjupning av översiktsplanen är avsedd att bilda underlag för fortsatt detaljplanering.

Vid planering av nyttillkommande områden kommer detaljplaneringen dessutom att föregås av särskilda program, som ytterligare belyser förutsättningarna. T.ex. med avseende på service, kommunikationer och omgivningspåverkan men även frågor rörande naturförhållanden och landskapsbild.

Konsekvenser

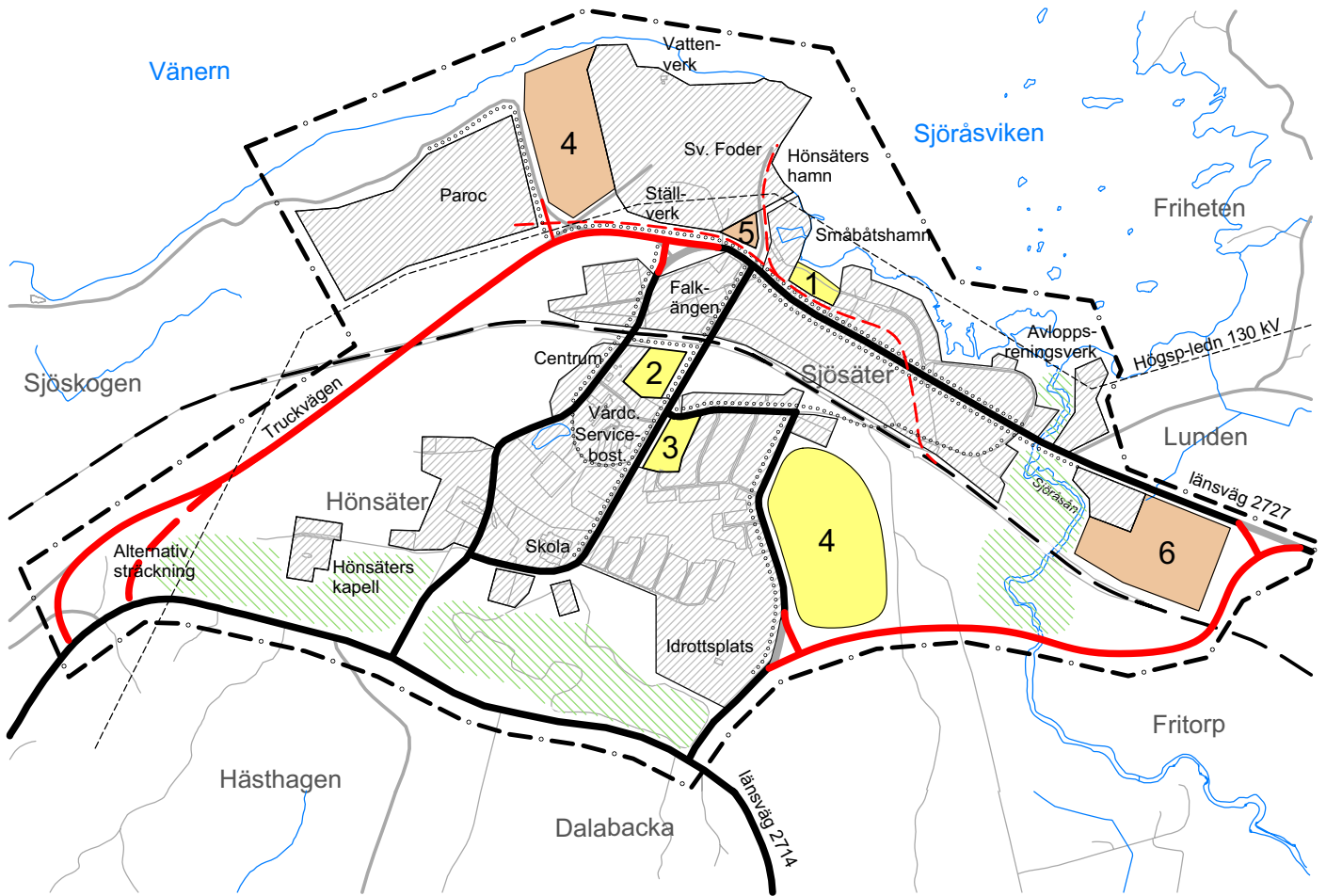
Ortens utbyggnadsmöjligheter är i huvudsak begränsade till området Nordskog norr om den nuvarande bebyggelsen. I sydlig riktning är grundförhållandena ogynnsamma och järnvägen bildar en barriär mot stranden. Riksväg 44 utgör en bullerkälla och här finns också flera kraftledningar. Trädgårdstorpsskärret med sitt höga naturvärde begränsar utbyggnadsmöjligheterna ytterligare.

I öster och väster begränsas en framtida utbyggnad av länsväg 2714 mot Kinnekulle samt Vänern.

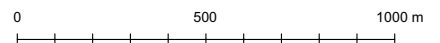
Den tunga trafiken genom tätorten har länge utgjort ett problem, som nu är på väg att lösas genom den föreslagna nya utfarten söder om tätortsbebyggelsen.

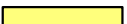

Den mark som tas i anspråk för utbyggnaden av Nordskog består av skogsmark, som i hög grad utnyttjas som strövområde. Det är viktigt att behovet av friytor beaktas i planeringen av den nya bebyggelsen.

Hällekis tätort

Skala 1:20 000

- Gräns för planområdet
- Större trafikleder, befintl. resp. planerade
- Huvudstråk för gång- och cykeltrafik
- Jämväg, befintl. resp. föreslaget stickspår
- Bebyggt/ianspråktaget område
- Framtida bostadsområden
- Framtida arbetsområden
- Område med högt bevarande- och rekreativvärde

Hällekis tätort

Planerad markanvändning

Hällekis är en gammal bruksort vid Vätern, där tillgängligheten till stranden begränsas av den befintliga industribebyggelsen.

Nya bostäder kan åstadkommas genom komplettering av bebyggelsen i ortens centrala delar (område 1-3). Ett större sammanhängande område för bostäder har redovisats öster om Slanthagsvägen i ortens sydöstra del (område 4).

Område 1 ligger mellan Sjöråsvägen och småbåtshamnen och erbjuder ett attraktivt läge med närhet till vatten. Förutsättningarna för exploatering är för närvarande (våren 2005) under utredning.

Mark för industri m.m. finns i anslutning till det befintliga industriområdet mellan Svenska Foder och Paroc. Ett nytt område för industri föreslås vid länsväg 2727 mot Forshem.

För att avlasta ortens centrala delar från främst tung trafik föreslås att den gamla truckvägen mellan f.d. Cementa och stenbrottet skall utgöra förbifartsled. Dessutom föreslås att Sjöråsvägen avlastas genom att en ny länk av länsväg 2727 byggs öster om bebyggelsen.

Den sistnämnda länken har inte närmare undersökts med avseende dess exakta läge. Kartans redovisning är därför preliminär.

Fortsatt planering

Denna fördjupning av översiktsplanen är avsedd att bilda underlag för fortsatt detaljplanering.

Vid planering av nyttillkommande områden kommer detaljplaneringen dessutom att föregås av särskilda program, som ytterligare belyser förutsättningarna. T.ex. med avseende på service, kommunikationer och omgivningspåverkan men även frågor rörande naturförhållanden och landskapsbild.

Konsekvenser

Den tunga trafiken genom orten är en källa till störningar. De föreslagna trafiklösningarna kommer att avlasta ortens centrala delar från en stor del av den tunga trafiken.

För att effektivt kunna minska den störande trafiken måste sannolikt någon form av restriktioner införas på Sjöråsvägen. Ytterligare utredningar krävs för att belysa dessa frågor närmare.

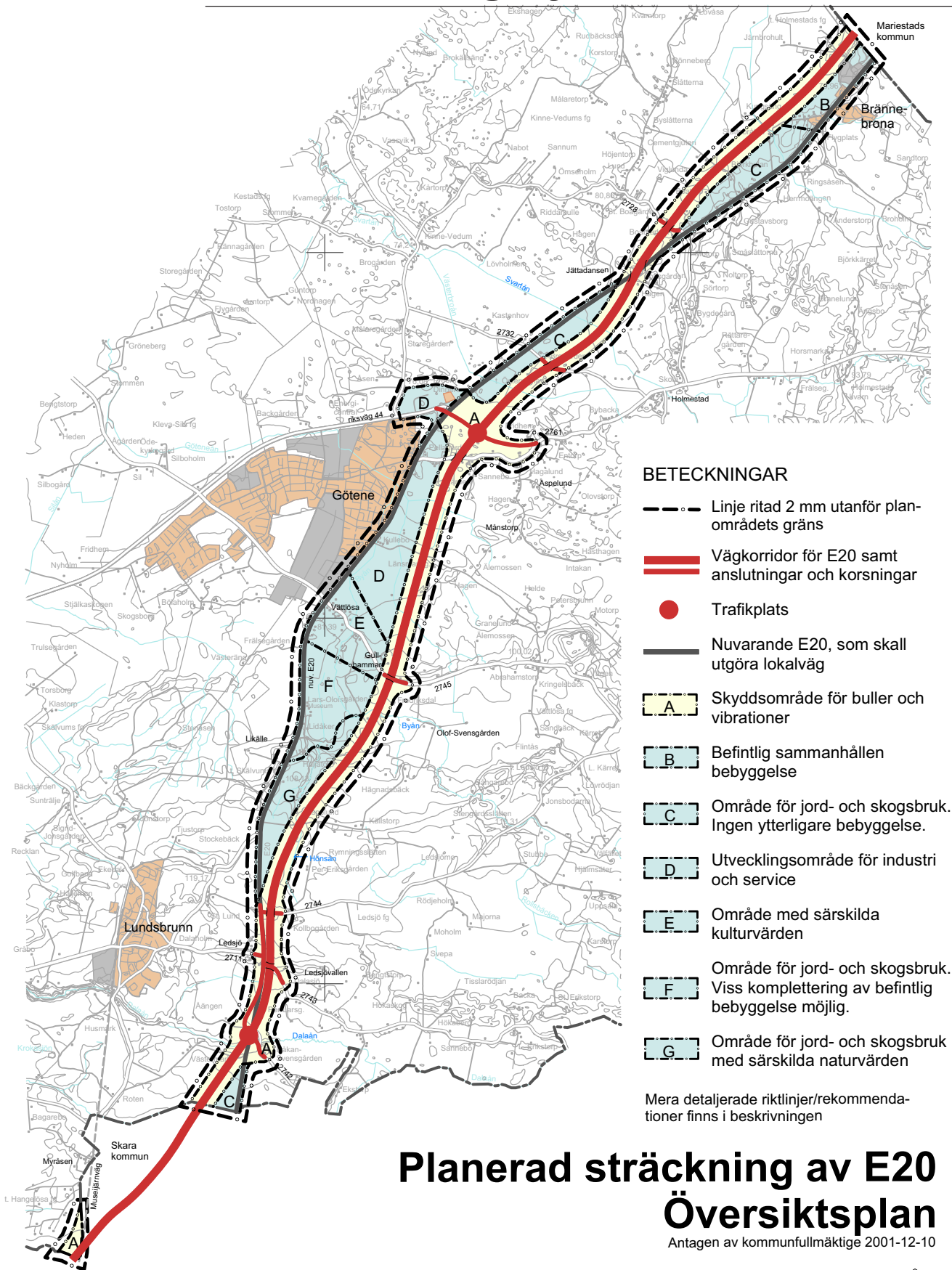
Den mark som tas i anspråk för de föreslagna förändringarna kan medföra konflikter med natur- eller kulturintressen. Bland annat berör den föreslagna anslutningen av truckvägen till länsväg 2714 ett område av riksintresse för naturvård.

Falkängen

Område kring nya E20

BETECKNINGAR

- Linje ritad 2 mm utanför planområdets gräns
- Vägkorridor för E20 samt anslutningar och korsningar
- Trafikplats
- Nuvarande E20, som skall utgöra lokalväg
- Skyddsområde för buller och vibrationer
- Befintlig sammanhållen bebyggelse
- Område för jord- och skogsbruk. Ingen ytterligare bebyggelse.
- Utvecklingsområde för industri och service
- Område med särskilda kulturvärden
- Område för jord- och skogsbruk. Viss komplettering av befintlig bebyggelse möjlig.
- Område för jord- och skogsbruk med särskilda naturvärden

Mera detaljerade riktlinjer/rekommendationer finns i beskrivningen

Planerad sträckning av E20 Översiktsplan

Antagen av kommunfullmäktige 2001-12-10

Område kring nya E20

Planerad markanvändning

Denna plan, som antogs av kommunfullmäktige i december 2001, är en översiktlig studie av det område som berörs av planerad ny sträckning av E20 genom Götene kommun.

Planen redovisar vägens sträckning samt belyser avsedd markanvändning för vägens närområde, främst partierna mellan den nuvarande och den föreslagna sträckningen, med betoning på området i anslutning till Götene tätort.

Vägverket har utfört en rad utredningar om framtida utbyggnad av E20 på sträckan Alingsås-Örebro läns gräns. Sträckan Lundsbrunn-Holmestad har getts prioritet i utredningsarbetet och har blivit ytterligare belyst i en vägutredning daterad december 2000.

Innan vägprojektet kan starta skall regeringen göra en s.k. tillåtlighetsprövning enligt de nya reglerna i miljöbalken. Vid prövningar av andra vägbyggnadsprojekt har ställts krav på att projekten skall ha stöd i de berörda kommunernas översiktsplaner.

Etappen Lundsbrunn-Holmestad har tagits upp i den nationella väghållningsplanen för perioden fram till 2015. Götene kommun och Västra Götalandsregionen har erbjudit sig att förskottera investeringen för att åstadkomma ett snabbare genomförande.

Om projektet blir fördröjt bör vägkorridoren och användningen av närliggande mark fastläggas genom upprättande av områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen.

Den del av planområdet som på kartan betecknats D: Utvecklingsområde för industri och service ingår i den fördjupade översiktsplanen för Götene tätort (se sidan 22).

Fotomontage över den nya sträckningen vid Gullhammar, sett från söder.

Fortsatt planering

Själva vägbyggnadsprojektet genomförs med s.k. vägrätt och kräver inte att detaljplan upprättas. Utbyggnad av övriga områden i vägens närområde skall föregås av detaljplanering.

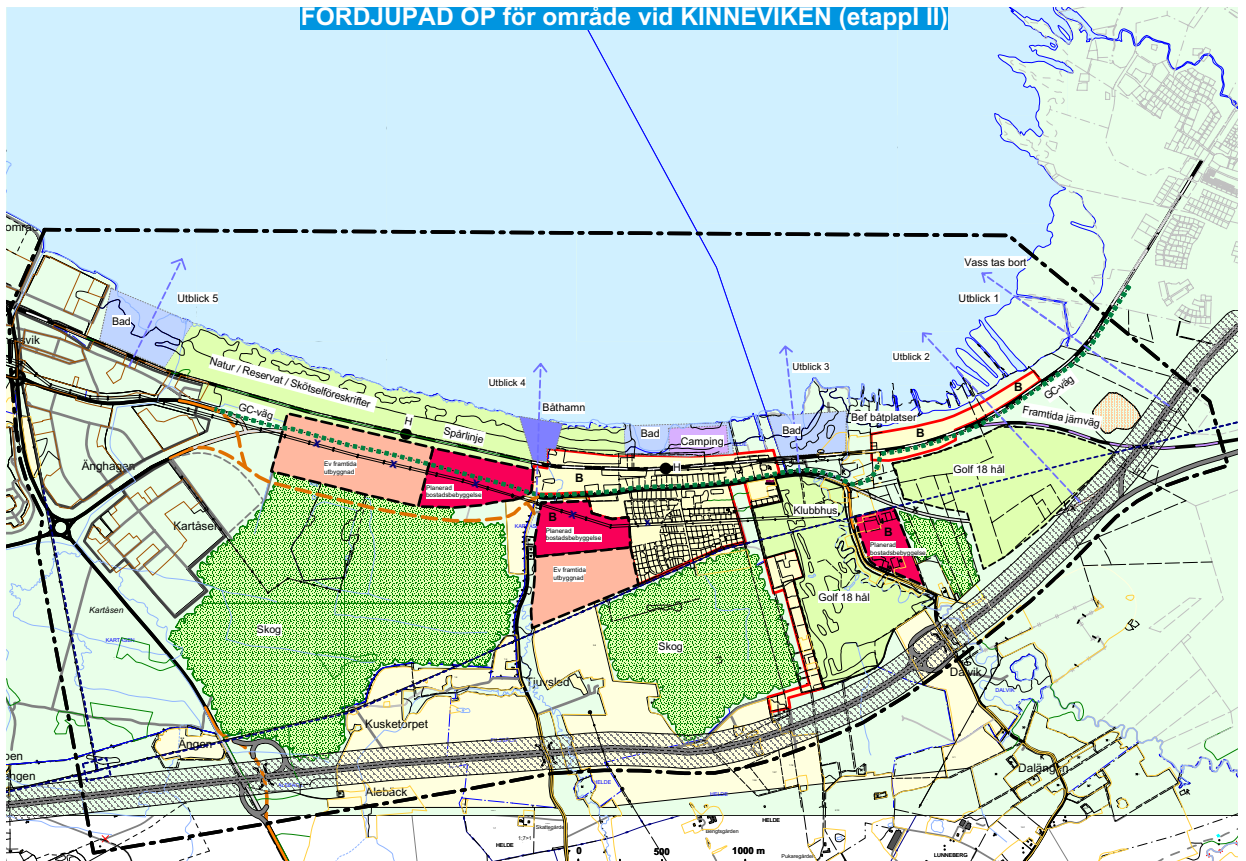
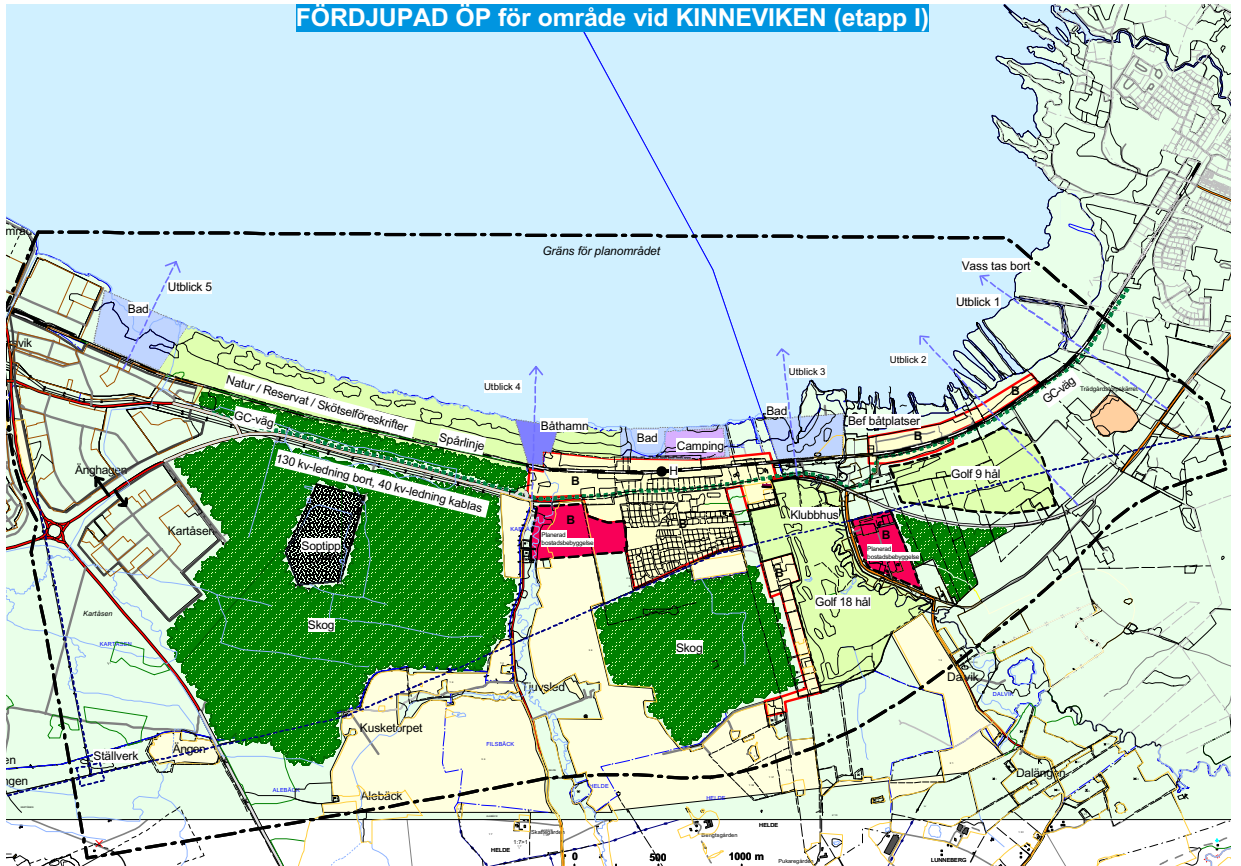
Konsekvenser

Konsekvenserna av den nya vägen har utförligt beskrivits i vägutredningen och i arbetsplanen.

Effekterna av övrig framtida markanvändning i anslutning till vägområdet kommer att utredas och beskrivas i samband med detaljplaneringen.

Område vid Kinnevik

Område vid Kinnevik

Planerad markanvändning

Götene och Lidköpings kommuner har träffat överenskommelse om att upprätta en fördjupad översiktsplan för ett område vid Kinnevik, som omfattar Filsbäck och Truve och vissa angränsande områden.

Planeringen bygger på en vision, som antagits av kommunfullmäktige i båda kommunerna. Visionen innehåller följande huvudpunkter:

- Strandzonen skall utvecklas till en attraktiv plats för bad, camping, båtliv och naturupplevelser. I princip kan strandlinjen mellan Lidköping och Källby kunna bli något av en "riviera" om vassen rensas bort och marken närmast vattenlinjen ställs i ordning. Det är också viktigt att flera tillfarter anordnas.

- Den täta barrskogen mellan Lidköping och Filsbäck glesas ut i vissa partier, vilket skulle skapa attraktiva utblickar över Kinnevik för dem som färdas på Kinnekullebanan och på den nuvarande sträckningen av riksväg 44.
- Stora delar av marken omkring Filsbäck och Truve är obebyggda. Här finns plats för fler bostäder i attraktiva lägen i nära kontakt med golfbanan och strandzonen.

En viktig förutsättning för visionens genomförande är att riksväg 44 ges en ny sträckning söder om Filsbäck och Truve.

För tillfället vilar planarbetet i avvaktan på att arbetsplan för riksvägen skall utarbetas.

Kartorna på föregående sida visar huvuddragen i framtida mark- och vattenanvändning för området vid Kinnevik.

Den övre bilden visar hur området är tänkt att disponeras med riksväg 44 i befintligt läge.

På den undre bilden har riksvägens nya sträckning lagts in, så som den redovisas i vägverkets förstudie.

Kartorna är hämtade från samrådshandling daterad april 2001.

Utredning om biosfärområde

Biosfärområden är representativa landskapsavsnitt av ekosystem som kan omfatta både land- och vattenmiljöer och som är särskilt utpekade av UNESCO:s *Man and the Biosphere Programme* (MAB).

Biosfärområden kännetecknas av multifunktionalitet, det vill säga att det är flera syften som skall samverka och förstärka varandra.

Götene kommun har tillsammans med Lidköpings och Mariestads kommuner erhållit statsbidrag för att under ett år göra en förstudie om förutsättningarna för bildandet av ett gemensamt biosfärområde.

I förstudien skall undersökas om området har de kvaliteter som behövs för ett biosfärområde. Det skall undersökas om det är realistiskt att på sikt bedriva och utveckla ett arbetssätt som ligger i den gemensamma strategin för världsnätverket av biosfärområden.

De övergripande funktionerna i ett biosfärområde är bevarande, hållbar utveckling och logistiskt stöd. Områdena skall utgöra representativa landskapsavsnitt som kan omfatta både land- och vattenmiljöer. Tillsammans bildar de ett världsomspännande nätverk. De skall gynna social och ekonomisk utveckling med lokal förankring, vara arenor för forskning och undervisning samt värna biologisk mångfald.

Riktlinjer och rekommendationer

Genom en enhetlig tillämpning av översiktsplanen skapas förutsättningar för en saklig och rättvis handläggning av planerings- och tillståndsärenden. Kommuninvånarna kan genom att studera planen se vilka allmänna intressen som anses betydelsefulla. På så sätt blir det lättare att bedöma det rimliga i kommunens beslut och att bevaka sin rätt.

Översiktsplanen är vägledande för efterföljande beslut. Den är inte rättsligt bindande, men är tyngre än andra beslutsunderlag genom sin förankring i en planeringsprocess som genomförs i samråd med kommuninvånarna.

För att ”binda samman” översiktsplanens intentioner med tillståndsgivningen krävs riktlinjer och rekommendationer i frågor rörande planering, byggande och miljö. De flesta av dessa frågor regleras i plan- och bygglagen (PBL) samt i miljöbalken (MB).

Grundläggande regler

Vid tillämpningen av lagstiftningen är det några grundläggande regler som förtjänar att särskilt framhållas:

- Planering och byggande skall med beaktande av den enskilda människans frihet främja en samhällsutveckling med jämlika och goda levnadsförhållanden och en långsiktigt hållbar livsmiljö (1 kap. PBL).
- Planläggning skall främja en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden, kommunikationsleder och andra anläggningar (2 kap. PBL).
- Byggnader skall placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och till natur- och kulturvärdena på platsen (3 kap. PBL).
- All verksamhet skall främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö (1 kap. MB).
- Mark- och vattenområden skall användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov (3 kap. MB).
- Områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön (3 kap. MB).
- Gällande miljökvalitetsnormer skall säkerställas (5 kap. MB).

Byggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer att ges uppdrag att formulera riktlinjer och rekommendationer som skall tillämpas vid planering samt vid prövning av ärenden enligt plan- och bygglagen och miljöbalken.

Riktlinjerna bör bland annat belysa följande frågeställningar:

- Precisering av åtgärder som kan tillåtas inom områden av riksintresse, samt hanteringen av sådana ärenden.
- Definition av begreppet komplementbebyggelse, för vilken bygglov ej krävs utanför detaljplan.
- Inventering av områden med samlad bebyggelse, där bygglov även krävs för komplementbebyggelse.
- Tillämpningen av miljöbalkens bestämmelser om strandskydd.
- Kartläggning av områden med restriktioner, t.ex. där planering och byggande kan påverkas av luftfart, flyg- och övrigt trafikbuller, industriell verksamhet m.m.
- Upprättande av områdesbestämmelser för särskilt värdefulla bebyggelsemiljöer. Följande områden har föreslagits:
  - Kinne-Vedums kyrkby
  - Fullösa kyrkby
  - Skälvums kyrkby
  - Källby kyrkby
  - Göttorps by
  - Enebackens tingshus
  - Kollängens tingshus
  - Mariedals slott
- Kartläggning av områden där ytterligare fördjupningar av översiktsplanen kan behövas för att kunna ta ställning till frågor rörande mark- och vattenanvändning. Frågan om upprättande av fördjupad översiktsplan för Kinnekulle skall ägnas särskild uppmärksamhet.

Fakta om framtidsplanen och översiktsplaneringen

Framtidsplanen

Denna plan redovisar en gemensam vision och en strategi, som skall leda till en hållbar utveckling av kommunen. Den skall utgöra ett övergripande styrdokument för det politiska målarbetet, med syfte att öka samordningen och effektiviseringen av kommunens verksamhet. Planen skall också utnyttjas i marknadsföringen.

Det är alltså inte enbart frågor rörande mark- och vattenanvändningen som redovisas i planen. Detta väntas främja helhetssynen på kommunens framtid, engagera samtliga kommunala organ och ge medborgarna en mera samlad bild av kommunens avsikter. Bland annat med anledning härav har vi föredragit att kalla planen för en "framtidsplan".

De övergripande strategier som planen belyser har ett tidsperspektiv på omkring tio år. Övriga mål följer mandatperioderna och har därmed en "livslängd" av fyra år.

Vad säger lagen?

Plan- och bygglagen föreskriver att varje kommun skall ha en aktuell översiktsplan, som redovisar grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden. Av planen skall framgå hur den byggda miljön skall utvecklas och bevaras. Planen skall också belysa hur kommunen avser att tillgodose riksintressena och hur gällande miljö kvalitetsnormer skall uppfyllas.

I lagen föreskrivs också att kommunfullmäktige minst en gång varje mandatperiod skall ta ställning till översiktsplanens aktualitet.

Översiktsplanen är vägledande för efterföljande beslut. Den är inte rättsligt bindande, men är tyngre än andra beslutsunderlag genom sin förankring i en planeringsprocess som garanterar samråd och insyn. Den förmedlar kommunens helhetssyn och skall tillämpas i beslut både i och utanför kommunen.

Översiktsplanen kan ses som en överenskommelse mellan stat och kommun om hur nationella värden kan beaktas och tas till vara. Den ger en gemensam grund för olika myndighetsbeslut.

Tidigare planer

Kommunens hittills gällande översiktsplan, som antogs 1990, tar i huvudsak endast upp de frågor rörande framtida mark- och vattenanvändning som stadgades i lagen. Några formella krav på redovisning av miljö- och riskfaktorer fanns inte i den tidens lagstiftning.

Fördjupade översiktsplaner för Källby tätort samt för ny sträckning av E20 antogs 1995 respektive 2001.

Sedan 1990 har miljöfrågorna fått en avsevärt ökad tyngd i planeringen. I den nya översiktsplanen har miljöfrågorna därför en given och framträdande plats.

Planeringsprocessen

Översiktsplanen skall upprättas i samråd med myndigheter, grannkommuner, organisationer samt enskilda kommunmedlemmar. Syftet med samrådet är att förbättra beslutsunderlaget och för att ge möjlighet till insyn och påverkan. Innan planen antas av kommunfullmäktige skall den ställas ut under minst två månader.

Översiktsplaneringen är ett lämpligt forum för att diskutera olika idéer om hur kommunen bör utvecklas. Ovisshet om framtida markanspråk, skilda uppfattningar om var verksamheter m.m. skall placeras kan med fördel redovisas i planen.

Den översiktliga planeringen är inte ett självändamål, utan den skall utnyttjas för att bland annat skapa en konstruktiv debatt om kommunens utveckling.

Framtidsplaneringen skall ske i samråd med kommuninvånarna.

Götene kommun förr och nu

Götene kommun präglas i hög grad av Kinnekulle tillsammans med jordbrukslandskapet och närheten till Väneren.

Trakten kring Kinnekulle kom under tidig medeltid att bli en medelpunkt för både kyrkan och kungamakten i landet. Flera historiker menar att här ägde många händelser rum som kom att få avgörande betydelse för att Sverige så småningom skulle bilda en sammanhållen nation.

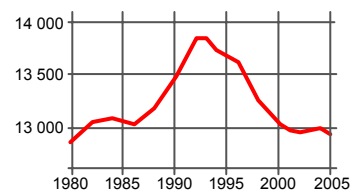
Fram till i slutet av 1800-talet behöll trakten sin karaktär av jordbruksbygd. Men när Skara-Kinnekulle-Vänerens järnväg byggdes i slutet av seklet gavs nya förutsättningar för att etablera hantverk, handel och industri.

Den nuvarande kommunen Götene bildades 1967 genom sammanslagning av Husaby och Kinnekulle landskommuner samt Götene

köping. Vid bildandet hade kommunen omkring tolv tusen invånare. I början av 1990-talet hade antalet ökat till närmare fjorton tusen. Därefter har folkmängden minskat, i likhet med de flesta övriga kommunerna i Skaraborg.

Befolkningssammansättningen kan anses tämligen ”normal”, i jämförelse med andra kommuner av liknande storlek. Andelen äldre visar dock en tendens att öka.

Även om åkermarken fortfarande i hög grad präglar landskapsbilden har jordbrukets betydelse minskat under de senaste årtiondena. I stället kännetecknas kommunen av sina industrier, bland andra Arla, G Dafgård AB, Götenehus AB samt flera plastindustrier. Turistnäringen med Kinnekulle som bas befinner sig i en stark tillväxtfas.

Befolkningsutvecklingen
1980-2005

Götene järnvägsstation vid förra seklets början

Arlas nya ostlager 2002

Sammanfattning av föreslagna åtgärder i framtidsplanen del 2

Åtgärder som pågår eller som kan påbörjas inom kort	Strategiska åtgärder
	Miljö och säkerhet
<ul style="list-style-type: none"> • Revidera riskanalysen • Identifiera lågstrålande zoner	<ul style="list-style-type: none"> • Delta i planeringen av naturgasledning
	Natur- och kulturvård
<ul style="list-style-type: none"> • Se över gällande reservatsbestämmelser för Kinnekulle • Införa områdesbestämmelser för skydd av kyrkbyar m.m. • Genomföra Life Nature-projektet • Ta ställning till hur arbetet med fördjupad översiktsplan för område vid Kinnevikens skall bedrivas • Inventera nyckelbiotoper i kommunens skogar • Genomföra en förstudie om införande av biosfärområde tillsammans med Lidköpings och Mariestads kommuner	<ul style="list-style-type: none"> • Inventera kulturhistoriskt intressant bebyggelse, som underlag för ett kommunomfattande kulturvårdsprogram
	Tillämpning
<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeta riktlinjer och rekommendationer för planering och byggande	

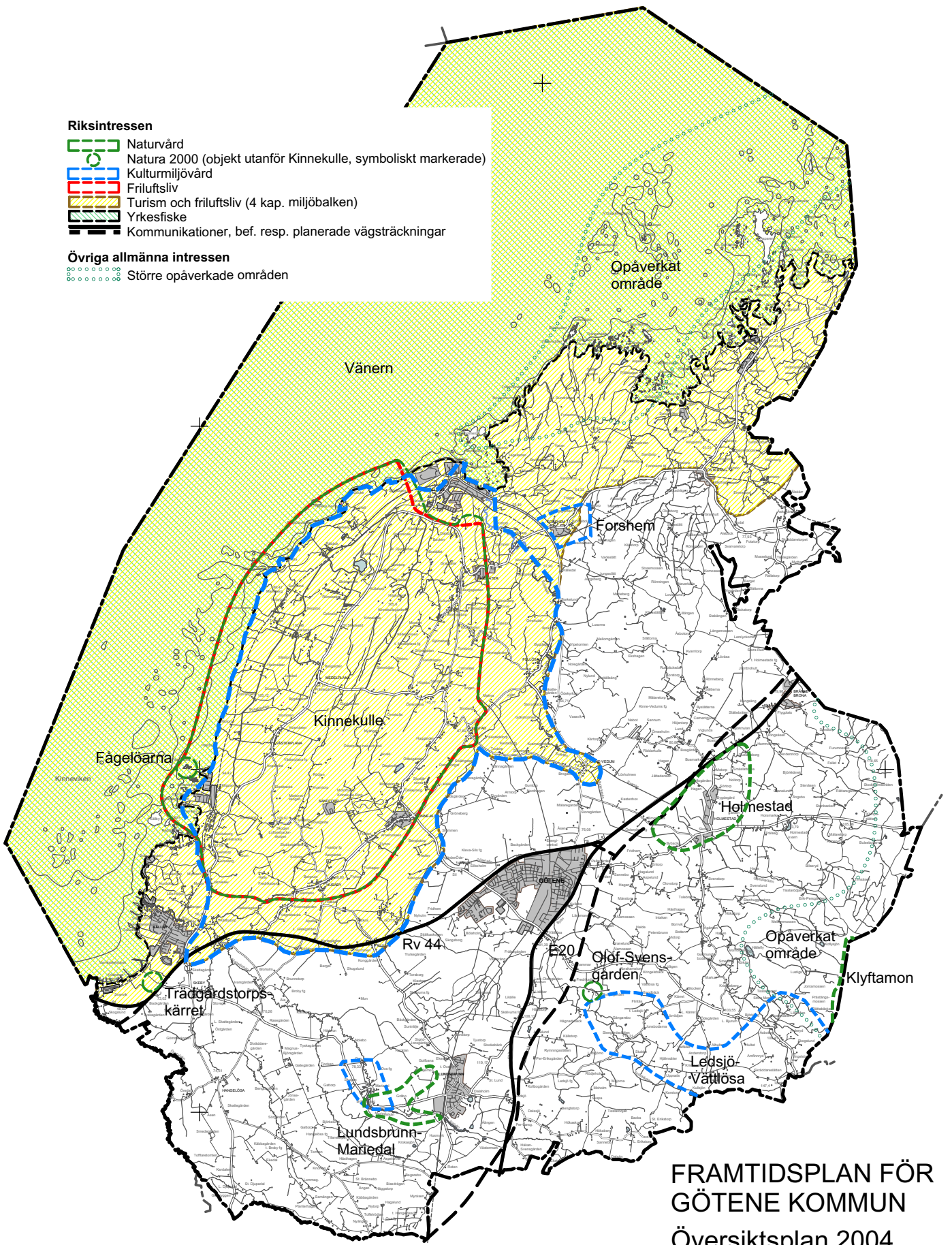

Riksintressen

- Naturvård
- Natura 2000 (objekt utanför Kinnekulle, symboliskt markerade)
- Kulturmiljövård
- Friluftsliv
- Turism och friluftsliv (4 kap. miljöbalken)
- Yrkesfiske
- Kommunikationer, bef. resp. planerade vägsträckningar

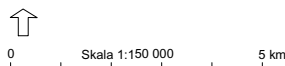
Övriga allmänna intressen

- Större opåverkade områden

FRAMTIDSPLAN FÖR
GÖTENE KOMMUN
Översiktsplan 2004

ALLMÄNNA INTRESSEN

FRAMTIDSPLAN FÖR GÖTENE KOMMUN

Del 2

- mål*
- allmänna intressen*
- fördjupade studier*
- bakgrund*